

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyílttér petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, június 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Tisztviselők védekezése a drágaság ellen.
- A király Budapesten.
- Miért volt Paasche dr. Sztérynyinél?
- Henrik herceg Budapesten.
- Faludi Károly repülőgépe.
- Ki hogyan nyaral?
- A személyi kiskirály.
- József főherceg a gyulai honvédekhez.
- A házasság ára.
- Az utolsó akadály elhárítása.

„Le a hatvanhetesekkel!”

Arad, június 14.

Ez a jelszó süvit most végig a Royal-klubban. Mindjobban terjed a függetlenségi pártban a Justh-Holló csoport által szított áramlat, mely abban csuesosodik ki, hogy a hatvanheteseket — vagyis Andrásyékát ki akarja zárni a hatalomból és tisztán függetlenségi kormány alakítására törekszik. Arról nem szól az ének, hogy mi lesz a függetlenségi programmal? Sőt szégyenszemre azt konstatálják a bécsi legjobban informált lapok, hogy Justh-Holló sokkal kevesebb vívmánnyal beérik, mint Andrásy, aki katonai téren jelentős reformokat és gazdasági ügyekben pedig rekompenciációkat követel, míg ők minden kontroverz kérdés kikapcsolására hajlandók, csupán álljon el O Felsőge Andrásytól és ruhazza ő reájuk a kormányt.

Az eddigi hűséges fegyvertársat: az alkotmánypártot minden áron ki

akarják közösitni a koalícióból azok, kik ugyanott a maguk pozícióját és befolyását emelni kívánják. Kiküszöbölik a hatvanheteseket, hogy ők: a 48-as függetlenségi kormányra jutván, a 67-es alapon kormányozhassanak.

Sajnosan szomorú tény, hogy személyes motivumok: az uralomvágy, a ki nem elégitett ambíció, az egyéni boszu dominálják leginkább a helyzetet.

Kossuth Ferenc és Apponyi Albert valóban nem jól tették, hogy ennyi ideig némán és beavatkozás nélkül türték pártjukban az anarchisztikus mozgalmak elfajulását és hogy mint vezérek, passzív magatartásukkal engedték a kezdetben 10—15 főre tehető Justh-Holló csoport izgatását, szervezkedését és konspirálását.

A korrekt Kossuth nem fejtett ki elég erélyt, elég ellentállást. Szinte nevetséges színben tűnhetett fel, hogy egy-egy tanácskozás után alig távoztak tőle Wekerle és Andrásy, már másik percben ott voltak: Holló és Justh, hogy lerontsák Kossuthnál az átkos hatvanhetesek befolyásának érvényesülését. — Rendszeres hajsza és intrika irányul főleg Andrásy ellen. Azt hirdették egész komoly arccal, hogy a király nincsen ellene a kizárólagosan függetlenségi alakitandó kormánynak és az önálló banknak, hanem csak a 67-esek igyekeznek erről lebeszélni és ettől visszatarítani a 48-as érzelmű uralkodót. De

ha Kossuth és Apponyi idejekorán határozott állást foglalnak és teljes nyíltsággal feltárják pártjuk előtt a helyzetet, akkor nem használt volna a Justh Gyula agitálása és Holló Lajos ügyes mesterkedése és a tulnyomó többség változatlan bizalommal követte volna Kossuthot. Most már nagyon is élére van állítva a helyzet.

Ugyan ma is az a meggyőződésünk, hogy Kossuthnak megvan és meglesz pártjában a számszerű nagy többsége, melyhez hozzáadva a többi pártokat, a parlament tulnyomó többsége mellette foglal állást, mégis egészen más volt a helyzet képe, amikor a válság megindult és más ma, amikor már minden pozitív siker elérése nélkül annyira elposványosodott és már annyira kiélesedtek az ellentétek.

Hisz olyan elkeseredett düh és gyűlölet hangján beszélnek és irnak Hollóék és Justhék a hatvanhetesek vezéréről, Andrásyról, hogy ebben a harag, személyes becsvágy és párt-szenvedelem által megfertőzött politikai légkörben a sima és egyenletes kibontakozás lehetősége csaknem ki van zárva.

Kár azokat a 67-eseket annyira lekicsinyelni, legyalázní, örökösen támadni: gyanúsítgatni és becsmérlni. Magyarország utolsó félszázadának legnagyobb elméi és legkiválóbb államférfiai: Deák és Andrásy, Eötvös és Horváth Boldizsár, Lónyay és Ker-

Milliomos házasság.

*

Ma jutott tudomásomra, hogy a híres Speenecker-család, fiának Lemarchand Geneviével történendő lakodalma alkalmából, a szokásos táncmulatság helyett, fényes kerti ünnepélyt szándékozik rendezni. Geneviéve, kinek „értéke” három millió, nőül megy az ifju Speeneckerhez, kinek hajdani „értéke” több mint harminc millió volt. Ne gondolják, kérem, hogy ez amerikai beszédmód mögött valami szándékos guny rejlik. Szerény — de nem irányadó — véleményem szerint, itt a körülforog a szó: hogy a nagy gazdagságot irigykedve és csodálkozva bámuljuk. Különben a gazdag körökkel való érintkezésben mindig nyer az ember valamit: jól öltöznek, fényes környezetben élnek, ahol szívesen megfordul az ember. A Speenecker-palota mesés szépségű, van egy parkjuk Párisban, melyben két tehén legeli az illatos pázsitot, ami olyan tény, hogy még a Madeleine közvetlen közelében is rendkívüli feltűnést keltett... Két tehén, — mondom — mely békésen legel a kővér pázsiton, melynek minden egyes fűszála, pontos számítás szerint, egy aranyba kerül.

Speenecker ur, az idősebb, — mint mondják — nagy meglepetést akar szerezni vendégeinek; kerti ünnepélyt rendez, történeti nevezetességű fák alatt, hol hajdan a néhai tulajdonos, Orleans herceg, legszebb álmait szölte és világrendítő terveit kovácsolta.

Érdekemben állott tehát a gazdag környezetben feltűnő szépek lenni.

Lázás idegességgel készültem az ünnepélyre.

— Ifjuságod himpora elég ékességül szolgál — így vélekedett atyám, aki orvos és bölcsész egy személyben és aki öltözékén az egész évben csak annyit változtatott, hogy a fekete selyem nyakkendőjét fehér piquet nyakkendővel cserélte fel. Atyám, mint megvetőleg mondta, nem szívesen megy „az ilyen társaság”-ba, de én e tekintetben nem osztom véleményét.

Egészen fehérbe öltözöm; elragadóan szép ódivatú kalapot veszek, melynek á la 1830. szerint alkalmazott fűzérén a rózsza minden színárnyalata egybeolvadt, kezdve a feketétől egészen a fehér rózsáig. Akarom, hogy olyan legyek, mint egy Winterhalter-féle arckép, mely a keretből kiugrott.

Megkockáztattam egy főpróbát is, de az elért fényes siker nem elégitett ki. Háttérnek szerény lakásunk szolgált (3200 frank évi bér, szalon és előszoba, futással együtt), a nézőközönséget a szakácsné, a mindenes lány és a mama képezte. Más senki.

A várva-várt ünnepi nap végre felvirradt. Három és fél óra volt. Auto-taxaméterünk lomhán halad az előttünk vágató száz meg száz kocsi után. Szerencsétlenségünkre a soffőrünk, egy vén, dörmögő medve, felszólít, hogy itt szálljunk ki. Én hevesen ellenkezem. Hallatlan,

hogy gyalog érkezzünk az ünnepélyre! S még hozzá minden percben közli velünk észrevételeit: „Csak nem veszítettem el itt az egész napomat... Ilyen kavardást még sohase láttam... Egy ur már régen vár a Rue Montorgueil-ben...” Később még gunyos is lett és a Speenecker-palotára mutatva, így kiáltott egy bérkocsis pajtása felé:

— Mit árulnak abban a nagy boltban? Talán aranyakra váltják be a rézpénzt?

A bérkocsis helyeslőleg vigyorog és éppen válaszolni készült, de én megragadtam a szöcsövet és erélyesen hallgatást parancsoltam a soffőrnek.

— Parancsára, őrmester ur! — így válaszolt katonás köszöntéssel. A gunyos választ általános habota követte.

Ilyenek a középosztály apró örömei! Végre megérkeztünk. A szertartás-mester, aki csak az imént jelentette egyik ismert regényíró nevét, nyomatékosan kiáltja a mi egyszerű, polgári, fénytelen nevünket: „Brévillac urnó és Brévillac kisasszony!”

Geneviéve Lemarchand elébünk siet. Gyönyörű menyasszony! Az orra olyan keskeny és vörös, hogy minden lélegzétvételnél a kigyuladás veszélye fenyegeti; kezei pedig elég erősek és terjedelmesek, hogy férje tallérjait minden nagyobb megerőltetés nélkül megbírják...

Hol is volt ennek a milliomosnak a szeme, hogy éppen ezt a nőt választotta magának!

kápoly, Sennyey Pál és Grünwald Béla, Tisza Kálmán és Ghyczi Kálmán, Baross Gábor és Szilágyi Dezső, Tisza István és ifj. Andrássy Gyula, Wekerle Sándor és Lukács László stb. mind erős meggyőződéssel lelkes hatvanhetesek voltak.

Az önálló bank kérdése immár második helyre jutott.

Az általános választói jog került ismét napirendre. Nem a függetlenségi pártot szállta meg a népjogok kiterjesztésének eszméje, hanem a király ragaszkodik az adott szó — a paktum pontos végrehajtásához. Minden teketória nélkül tudatta a király Kossuthal, hogy az önálló bank létesítéséhez nem járul, hogy katonai reformokat a magyar nemzeti szempontok érvényesítése céljából nem engedélyez és hogy tisztán függetlenségi kabinettből álló kabinetet nem nevez ki. Ha tehát az eddigi alapon és keretben való további koalíciós együttműködést óhajtják, ez ellen nem merül fel akadály. Ha azonban nem tetszik, lesz parlament elnapolás, jön Hédervári és ami mindezzel járni szokott. Ő felsége már három év előtt megmutatta, hogy ezekben a dolgokban nem ismer tréfát, hogy ahhoz, amit egyszer kimondott és megfontolva elhatározott, ragaszkodik, még ha magára vonja is Justh Gyula nehezítését.

Nem helyén való most arról vitatkozni, vajjon helyes volt-e és az igazi alkotmányos felfogással összeegyeztethető-e a királyi felségjogoknak, a törvényhozói funkció előkészítési és szentesítési körében olyan exorbitáns kiterjesztése, amilyenekkel a magyar közjog és alkotmány a mindenkori megkoronázott magyar királyt felruházta.

Itt a tények beszélnek, nem pedig a meddő szóviták.

Ha megkérdezik az ország dolgos közönségét: akar-e újból évekre kiható válságot és a nemzeti ellentállás

neve alatt ismert belső forrongásokat és küzdelmeket, hát egyhangulag az lesz a válasz, hogy inkább maradjon meg minden úgy amint eddig volt, pihenés és munka után vágyunk és az ország erejét elsorvasztó és győzelmet úgy sem ígérő összeütközés a koronával elkerülendő.

Abszurd törekvés a 48-as és 67-es elnevezés alatt a politikusokat és pártokat egymással szembeállítani. Mert más a függetlenségi politika és más a 48. Függetlenségi elveket, teljes elszakadást Ausztriától ma senki sem hirdeti, erről tehát nincs mit beszélni. A 48 és 67 között pedig abszolúte nincsen különbség, nincs semmi értelme és jogosultsága e két különálló elnevezésnek és egymással szembevaló helyezésnek.

Itt van a függetlenségi pártnak vezére: Apponyi Albert, aki csak 3 év óta tagja a függetlenségi pártnak, de több, mint 30 évig állott a 67-es kiegyezés alapján. Azonban természetesen most sincs esze ágában sem a 67-es kiegyezést megváltoztatni, csupán a kiegyezési törvény kereteit akarja több nemzeti tartalommal megtölteni és kiegészíteni.

De ki az, aki ezt elérni szíve mélyéből nem óhajtana. De csak úgy, ha lehet. Ha azonban nem lehet, ha még gyengék vagyunk, meg kell nyugodni abban, ami ezidőszent megváltozhatatlannak látszik.

Kinek higgyünk inkább: Kossuthnak és Andrássynak, vagy Justhnak és Hollónak? Ha Kossuth és Andrássy azt állítják, hogy a nemzet érdekében többet elérni nem tudtak, hát ezt minden becsületes ember elhiszi nekik. Ha pedig elhiszük, akkor nem szabad ellenük dolgozni, nem szabad az ő helyzetüket gyengíteni, nem szabad a komoly politikai tényezőket alkotó ugynevezett hatvanheteseket minden 24 órában lehazárdulózni és politikai bélpoklosoknak bélyegezni.

Orüljünk, hogy a király ragaszkodik Andrássyhoz, akiben megbízhatunk. — Andrássy és Kossuth nem fogják elárulni sem a nemzet jogait, sem az ország érdekeit. Ha azonban a függetlenségi párt Andrássyt fölfeléminden áron lehetetlenné akarja tenni, kiszámíthatatlan kárt és bonyodalmat okoz vele az országnak és ezzel az eljárással nem Holló, nem is Justh, hanem ki tudja, nem egy abszolútizmus számára készíti-e elő a talajt.

Tisztviselők védekezése a drágaság ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 14

A köz- és magántisztviselők fograsztási szövetsége tegnap tartotta rendkívüli közgyűlést a városháza tanácstermében. A gyűlésen mintegy 100 tag jelent meg. Joó Béla volt ügyvezető igazgató jelentést tett a szövetség eddigi működéséről s válaszolt azon okokat, melyek a szövetség hatékonyabb működését gátolták.

Róka József elnök az eddigi tapasztalatok után a szövetség fennállását feltétlenül szükségesnek látja, de a cél érdekében annak újalakítását javasolja, ami a nagyobb anyagi hozzájárulásban és a szövetség vezetésének, agitálásának intenzívebbé tételében concludálna. A közgyűlés ehhez képest kimondta, hogy évi tagdíja a jövőben 1 korona legyen. Elnökké Róka József királyi tanácsost, alelnökké Greén Nándor tiszteletbeli főkapitányt, titkárrá ifj. Schweigert Pétert, a tisztviselőkör titkárát, pénztárnokká Miskovits István sőtárnokot, elnörré Szilágyi György igazgató-tanítót választották meg. Az igazgatóság tagjai: Lőcs Rezső gazdasági tanácsos, Lejtényi Sándor tanár, Joó Béla árvaszéki ülnök, Matusik Márton tanár, Kohányi Róbert nyugalmazott p. ü. tanácsos, Szabó István mérnök, Martzy Béla waggonyári hivatalnok, Lewieczki Tibor árv. ülnök, Schulde Frigyes postatiszt, Ferch Ödön tanár, Kiss Ferenc h. anyakönyvvezető lettek. Az igazgatóság hivatása lesz az egyes egyes beszerzési forrásokat a termelőkkel való közvetlen érintkezés útján felkeresni és a szövetség részére megszerezni, valamint az árak megszabását és az eladást ellenőrizni.

Az elnökség bejelentette, hogy az ujjáalakult szövetségbe eddig 300 tag lépett be. Az elnökség célja fokozatosan az összes háztartási

Geneviève boldogan, barátságos mosolylyal végzi a bemutatás tisztét:

— Edesem, ime, a völégényem! Edmond, bemutatom Brévillac Helena kisasszonyt, Brévillac igazgató ur leányát.

Ezt követte a közönséges, banális bókók özöne. Speenecker Edmond szakállat visel és ez elég arra, hogy tekintetemre se méltassam. Annyit azonban megértettem hebegéséből, hogy két barátja bemutatására engedélyt kért tőlem.

A mama eltűnt a tömegben... A két barát előkerült... bemutatkoznak... Az egyik kihívóan vörös, — a másik törpe, kenderszöke és szemüveg mögé rejtett szemével bágyadtan pislog. Mindjárt tisztában voltam a helyzettel. Az egyik orvostanhallgató, a másik nemrég szerezte meg a tudori oklevelet. Ezek az urak, — előre jósolhatom — halálra untatnak majd. A kisebbik, idegbántó fuvola-hangjával, a le nem rázható buták fajtájához tartozott és mindjárt orvostani értekezésekkel igyekezett szórakoztatni.

— A kedves papája azonos azzal a doktor Brévillac-al, aki a tüdővészről olyan értékes munkát adott ki?

Künn a parkban lágy keringő dallamai hangzottak... udvarlóim pedig atyám munkáinak dicsőítésével szórakoztattak... Hirtelen mentő-gondolatom támadt.

— Ohajtanák talán a papámat megismerni? El voltak ragadtatva az ajánlattól.

— Várjanak itt, mindjárt bemutatom!

Végre magamra maradtam és átengedhettem magamat a szemléletnek. A szalon ropant nagy ajtószárnyai szélesen kitérve; a falakon a régi tulajdonos címerei, — Watteau és egyéb nagy mesterek festményei díszelgnek, melyeknek rítkó ellentétül, egy közönséges, modern mázólo által készített arckép szolgál; az új háziur kétes értékű arcképe. A parkban, a deszkákkal fedett, gyepes térségen vígan folyik a tánc... Bámulattal szemlélem a kolosszális nagy fákat, melyek csodamód fejlődnek Páris miazmás levegőjében. Speenecker ur, az idősebb, aki olyan karsu és feszes, mint egy vén generális, vendégeit a képekhez kalauzolja, mialatt nagy szószátyárkodással közli észrevételeit:

— Ezt egy ismeretes márkinál történt árverésen százezer frankért vettem meg. Nézzék, kérem, a ruha redőzeteit... szakértők véleménye szerint a kép kitűnő és legalább is kétszer annyit ér!

Hirtelen mellettem terem az ellenszenves szakállu ifjabbik Speenecker:

— Brévillac kisasszony, engedelmevel bemutatom Hastu de la Bastonneraye urat!

Hastu ur hebeg valamit, mialatt homlokán forró veríték gyöngyözik; úgy néz rám, mint egy elvert kutya; fogadni mernék, hogy ma ünneplő első fellépését a társadalomban. Minden erejével azon törekszik, hogy hebegését palástolja, ami némileg sikerül is, noha minden kiejtett szava emberfeletti küzdelmet igényel. A torpa összeszorul, a szavakat úgy ejti

ki, mintha folyton tüszenteni akarna és ha félbeszakítására kísérletet teszek, olyan kézmozdulatokkal gátolja, mintha uszógyakorlatokat csinálna. Ez a szerencsétlen hebegő, még kiállhatatlanul fecsegő is.

A buffet-hez vezetem, feltételezve, hogy evés közben elhallgat majd.

Csalódtam; rohamosan udvarol; öntetszőleg mosolyog és fenhangan hebegve, pezsgőt rendel, mit a körülállók titkos kacajjal fogadnak. Kétségbeesetten, a pezsgős poharat a kezemben tartva, a kisterembe menekültem, hol a nászajándékok voltak kiállítva. Hastu ur utánam rohan, miközben úgy meglökött, hogy megbotlottam és a pezsgő egy szembejövő urnak a kabátjára ömlött. A szembejött ur szilárdan megragadta a karomat, hogy el ne essem és mosolyogva tisztogatta a leöntött kabátját... Lesújtó tekintettel így kiáltok Hastu urra:

— Köszönöm, nem reflektálok a további kísérletére! — mire Hastu ur jönnek látta elillanni...

Az új ismerősöm szívélyesen kacagott. Közlebről vizsgálva, elég csinos embert vezetett a végzet utamba. Körülbelül huszonöt éves lehet, — elegáns, komoly tartású, gomblyukában háromszínű szalag: a mentőérem, — amire az imént is eléggé rászolgált. A teremben, hol a fiatal pár nászajándékai vannak felhalmozva, kívülünk egy élő lélek sines jelen, így tehát a társalgás egész fesztelenül, szinte fokozódó rokonszenvvel folyt közöttünk. Kül-

cikkek és a tüzelőanyag olcsó beszerzését lehetővé tenni, oly módon, hogy azt közvetlenül a termelőtől szerezzék be, maga is a legminimálisabb kezelési költség hozzászámításával árusíttatja el.

Az idény szerint legszükségesebb konyhaszükségleteket Faragó Gyula gáji birtokos gazdaságából és mintaszerű nagy konyhakerítéséből már e hó 25-től kezdve a mindenkori piaci áron alul 30-40%-al olcsóbban szerezhetik be a szövetség tagjai a tüzelő lakánya udvarában berendezett szövetségi vásárcsarnokban. Ugyanitt lesz tej, vaj, gyümölcs és baromfi is elárulva. Az árakat a szövetség igazgatósága állapítja meg s teszi időről-időre közzé a helyi lapokban is. Az eladandó áruk elsőrendű s kifogástalan minőségűek lesznek.

Husneműekre az elnökség Kiss Lászlóval lépett egyezsége, ki július hó 1-én Széchenyi-utca 1. sz. a. nyitja meg a mészárszéket. Arai a következők: marhahus szegye 88 fillér, marhahus hátulja 1 kor. 08 fill., I. rendű pecsenye hus 1 kor. 12 fill., vesepecsenye (nyomtaték nélkül) 1 kor. 40 fill., borjúhús eleje 1 kor. 12 fill., borjúhús hátulja 1 kor. 40 fill., sertéshus 1 kor. 44 fill., sertés karaj és comb 1 kor. 52 fill., zsír és báj 1 kor. 40 fill. Ez árakat vállalkozó nem emelheti, de ha az élő állat ára csökken, ahhoz képest mérsékelni tartozik.

Egy kenyérelárúzó és fűszerüzlet felállítására is már megtette a szövetség az előmunkálatokat s az illetőleg mielőbb megnyílik.

Az olcsó tüzelőanyagot, vagy állami fakhaktár kieszközölésével, vagy egy erdőbirtokossal közvetlenül kötendő szerződéssel tervezi az elnökség biztosítani. E célból már a közel napokban összeírta az összes szükségletet.

A szövetség elárúzó helyein csak az újból felbélyegzett igazolvánnyal bírók vásárolhatnak. Az elnökség ezton is kéri a felülbélyegzést mihamarabb eszközölni.

A szövetség bizton reméli, hogy újabb irányu működése kellő támogatás mellett okvetlen meghozza a kívánt eredményt: a háztartási cikkek olcsóbbá tételét.

Az elnökség minden irányban a legserényebb munkásságot fejt ki, ami azonban csak a tagok kellő összetartása és támogatása mellett lehet igazán sikeres.

TANÜGY.

(-) Képkiallítás Ujszentannán. Ujszentannáról írja tudósítónk: Az ujszentannai állami polgári fiúiskolában ma nyílt meg a polgári iskolai növendékek képkiallítása. Valóban bámulatos az a kézi ügyesség és izlés, amellyel a rajzolók rendelkeznek. A rajzkiallításon különösen a természet utáni rajzok és akvarellfestmények vannak szép számmal képviselve.

seje után ítélve, diplomata lehet. Mikor a társalgást a kilátásban levő karrierjére terelem, mindig gondosan más tárgyra tér át. Talán fél, hogy titkait elárulom. Nagyon megkértem, ne hagyjon magamra, mert a fiatal doktor már megint közeledik felém és ha egyedül talál, nem menekülhetek tőle.

Csakugyan a közelünkbe ér, a diplomatahoz fordul e szavakkal:

— Örvendek, hogy végre mégis szerencsés vagyok a kedves papjával találkozhatni!

Erre mind a ketten hangosan felkacagtunk.

Az ostoba azzal mentegeti magát, hogy rövidlátó . . .

— Sajnálom, uram, de a papa kénytelen volt gyöngékedése miatt félrevonulni és másorra tartja fenn magának a szerencsét . . .

— Tehát a viszontlátásra, kisasszony!

Ez a közbeeső kis epizód még bizalmasabbá tett kíséreléssel, aki a jelenlévőkre terelte most a társalgást:

— Nem is képzelheti, kisasszony, milyen vegyes társaság kerül össze ezeken a miliomos menyegzőkön, milyen szedett-vedett népség. Ott van Lestrillière ur, a hajdani madridi követ, kinek mellét a becsületrend nagykeresztje díszíti, közvetlen mellette egy világhírű szélhámos, kit csalásai miatt minden párisi klubból és Normandia minden kaszinójából kiutasítottak.

A szép eredményt felmutató sikerült rajzkiallításért, nemkülönben a modern rajzoktatásért és az intézet kiváló rajzfelszereléséért, mit nemrégén Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő is megtekintett, Fenyves Adolfot, az intézet kitűnő rajztanárát illeti meg a dícséret. Itt említjük meg, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter az ujszentannai állami polgári fiúiskola rajztermének kibővítésére, egy új tornaterem építésével kapcsolatban huszezer koronát engedélyezett.

A király Budapesten?

A politikai helyzet.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 14.

Az egész ország a függetlenségi párt e heti értekezletét várja, mert azt reméli, hogy a párt határozata döntő befolyással lesz az ország válságának a sorsára is. A vasárnap és a mai nap jelentősebb események nélkül múltak el.

Az a hír terjedt el ma este egy bécsi lap nyomán, hogy a király a válság megoldása céljából június hó végén Budapestre jön. Egy éjjel érkezett távirat ezt megcáfolja s így még mindig az a kínos szituáció bizonytalansága nyomja a politikai levegőt: most dől el az ország sorsa, vagy az ősszel?

Ma érkezett híreink ezek:

A király Budapesten.

Bécsből táviratozzák: A király június hó 25-én Budapestre utazik, ahol két hetet fog tölteni. A magyar fővárosból a felség Ischlbe utazik.

Bécsből táviratozzák: A király július 10-ig marad Budapesten. Budapesti tartózkodása alatt több magyar politikust fog kihallgatáson fogadni.

Bécsből táviratozzák: Ma délelőtt udvari körökből az a hír, szivárgott ki, hogy a király e hónap végén Budapestre készül utazni két heti tartózkodásra. Hivatalosan még nincs a király utazásáról közlemény kiadva.

Éjjel jelenti tudósítónk: A Neue Freie Presse ma esti száma közli, hogy a király a jövő hét végén a válság elintézése miatt Budapestre

— Lehetetlen!

— Az ilyen alakok, a szolgaszemélyzet segítségével, minden előkelő társaságba becsémpészik magukat.

— Hisz ez borzasztó!

— Borzasztó, de, sajnos, ilyen a mi párisi társadalmunk. Nem csekély számmal vannak olyanok is, kiket még gyanúsítani se merészkedünk . . . Ilyenek a kleptomániában szenvedő szép hölgyek is! Hányhatal találkoztam már, kiket a szalonokban a legnagyobb tisztelettel és hódolattal fogadnak!

— Gyakran látogatja az előkelő köröket?

— Fájdalom, nagyon gyakran!

— Miért mondja „fájdalom”?

— Mert a legtöbb esetben nagyon hálátlan és nehéz feladat.

E pillanatban a mama dühösen integetett a mellékszobából.

— Bocsanat . . . szőlitanak! Mennem kell! Nem tart velem? Speenecker ur majd bemutat egymásnak.

— Sajnálom, nem kísérhetem el, mert — én innen nem távozhatom!

— Nem távozhatik? Es miért nem?

— Mert rendőrtiszt minőségemben vagyok itt, kinek kötelessége a nászajándékokra éber szemmel őrködni . . . ami az ilyen vegyes társaságban . . . ilyen embertömegnél elkerülhetetlenül kívánatos . . .

Henri Duvernais.

utazik, ott marad a válság elintézéséig és közvetlenül onnét fog Ischlbe utazni. Mint jó forrásból értesülünk, ez a hír nem felel meg a valóságnak, amennyiben a felség nyári programjában semmiféle változás nem történt.

Miniszteri tanácskozás

Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délelőtt 11 órakor a kereskedelemügyi miniszteriumban értekezlet volt, amelyen Wekerle Sándor, Kossuth Ferenc, Andrássy Gyula gróf és Apponyi Albert gróf vettek részt. A miniszterek a helyzetet beszélték meg. Ugyancsak a miniszteriumban délután 1 órakor tanácskozás volt, a melyen Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Hoitsy Pál, Tóth János, Ugron Gábor és Sághy Gyula vettek részt. A függetlenségi párti politikusok a megszerkesztendő memorandumon dolgoztak.

Egy hatvanhetes politikai véleménye.

Budapesti tudósítónk jelenti: A Magyarországon ma egy hatvanhetes politikus szólal meg. Kijelenti, hogy azt a teljes önfeláldozó harcot, amelyet a függetlenségi párt folytat a nemzet jogaiért, csak tisztelettel és becsüléssel nézheti mindenki. Maga is belátja — mondja, — hogy a 67-es politika nem boldogít, kiábrándult belőle. Engedni, mindig csak engedni, meghajolni az udvar akarata előtt és teljesíteni a felülről jövő követeléseket. Ez volt eddig a szegyenletes szerep. Kiábrándultunk belőle.

Kossuth-miniszterium?

A Nap írja: A kormány élére Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert akarja állítani a király azzal, hogy a belügyi, pénzügyi és honvédelmi tárcákat a király által kijelölendő 67-es politikusoknak adja át. Az új kabinetnek programjába kell venni a választói reform gyers megalkotása után a parlamentet szélnek eresztetni.

A trónörökös és Tisza.

A Bohemia jelenti Prágából, hogy ma Czernin Ottokár grófnak Prága közelében lévő Winort kastélyában egy vadászat alkalmából több magasállású személyiség, köztük Ferenc Ferdinánd és Károly Ferenc József főhercegek és Tisza István gróf fognak találkozni. A Bohemia azt hiszi, hogy ennek a találkozásnak politikai hátere van és azon a magyar válság megoldásával fognak foglalkozni.

Pestvármegye és a fuzió.

Budapesti tudósítónk jelenti: Pestvármegye törvényhatósági bizottsága mai ülésén foglalkozott Zemplén és Abauj-Torna megyéknek a fuziót pártoló feliratával, amelyet az említett megyék csatlakozás és hasonszellemű felirat szerkesztése miatt küldöttek meg. Az állandó választmány javaslata szerint, bár Pestvármegye is óhajta a függő kérdések megoldását és az ország gazdasági függetlenségének biztosítását és meg van győződve arról, hogy e célból a nemzeti erők egyesítésére szükség van, de felirati jogának gyakorlását nem tartja időszzerűnek most. Kifejezi a törvényhatóság azt az óhaját, hogy a megoldásra váró kérdéseket az ország javára intézzék el. A közgyűlés az állandó választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

Burrián lemond?

Bécsből táviratozzák: Azzal a hírrel szemben, hogy Burrián báró közös pénzügyminiszter lemondása legközelebb várható, jól értesült helyről jelentik, hogy Burrián báró május 16-iki kihallgatása óta nem történt újabb rendelkezés. A kihallgatás után jelentették, hogy a delegáció összeüléseig nem lesz változás a

miniszteri székben. Azóta semmiféle változás nem is történt.

A balpárt agitációja.

Szapannos István országgyűlési képviselő, a balpárt elnöke vasárnap tartotta beszámolóját Kecskeméten. Szapannos István ismertette azokat az okokat, melyek a balpárt tagjait az anyapártból való kilépésre készítették.

— Ma, amikor beszámolómat tartom, — mondta — fájó szívvel gondolok arra a pártra, melyben én is küzdöttem. Hatvan évig szolgáltam törhetlen hűséggel ezt a pártot, melyre már kell sütnöm az árulás bélyegét. Ismét az Alföld szívéből, Kecskemét városából hangozzék el az első tiltakozó szó ez ellen a merénylet ellen. Talpra kell állítani az országot, hogy az önálló bank 1911-re okvetlenül felállíttassék. Felhívom az egész ország magyar népét, hogy ebben a küzdelemben velünk harcoljon és az önálló magyar bankot diadalra vigyék. Mi tovább fogunk harcolni megalkuvást nem tűrő kitartással és mindent el fogunk követni, hogy az országgyűlés összehívassék, hogy ott dülőre vigyük az önálló bank ügyét. Szapannos beszédét a kecskeméti választók igaz magyar lelkesedéssel fogadták és minduntalan felhangzott a tetszés és helyeslés zaja.

A népgyűlés egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, amelyben bizalommal üdvözli Szapannos István országgyűlési képviselőt és az igaz kurucokat, a függetlenségi balpárt tagjait, megbotránkozva elítéli a kormánypárti 48-asok fegyverletételét és a balpárttal együtt követeli, hogy az önálló magyar nemzeti bank 1911. január hó 1-ére feltétlenül felállíttassék.

SPORT.

+ Az aradi és a temesvári sakkör versenye. Vasárnap délután tartotta meg a temesvári és az aradi sakkör tömegversenyét, amely sport szempontból annyival érdekesebb, mint hogy ez a külföldön általában szokásos tömegmérkőzés Magyarországon az első vállalkozás. A temesvári sakkör 10 legkiválóbb tagját küldötte el a versenyre, névszerint: Mayer Róbert, Steiner dr., Vértes dr., Szávay dr., Licht, Ulrich, Kemény, Kende dr., Fränkl, Varsányi egyesületi tagokat. A vendégek fogadására az aradi sakkör testületileg vonult ki az indóházhoz, ahonnan a Központi szálló termébe mentek, hol a vendégek tiszteletére banket volt. A match két órákor kezdődött és hat órákor ért véget a temesvári Sakkör nyereségével. A pontok állása: Arad 8, Temesvár 7. A versenyző párok a következők voltak: Mayer—Schlesinger, Steiner—Abraham, dr. Kende—Bruckner, dr. Szávay—Glasner, Varsányi—Bokor, Licht—Krausz, dr. Vértes—Kedacsics, Ulrich—Török és Fränkl—Wittenberger. Az aradi sakkör a délvidék legjobb játszóival szállt sikra, így Mayer és dr. Steinernek, a Temesvári Sakkör tagjainak mesteri oklevelük is van, s így a Temesvári sakkör nagy point-többsége nem jelenti egyszersmind azt, hogy az Aradi Sakkör a versenyt méltóan ne tudná felvenni a testvér egyesülettel. Az aradiak láthatóan indiszpozícióval küzdöttek. Az Aradi Sakkör nemsokára viszonzni fogja a temesváriak látogatását.

+ Az Aradi Athletikai Klub Temesvárott. A következő tudósítást közli velünk az AAK. vezetősége: Tegnapi délután rendezte a Temesvári Athletikai Klub ez évi délmagyarországi versenyét, mely részben a kedvezőtlen időjárás következtében, részben a verseny-rendezés gyakori hibájából erősen mogán viselte a vidéki jelleg s a legkevésbé sem mondható sikerültnek. A rendszertelenség, téves startok, rossz handicapek annyira értéktelenné tették a versenyt, hogy egy-két számtól — súlydobás, helyből távugrás — eltekintve, az eredmények egyáltalán nem nevezhetők realisáknak. Aradról a versenyen részt vett úgy az Aradi Athl. Klub mint az Aradi Postások Sportegylete. Az Aradi Athl. Klub a következő eredményeket érte el: Dobó István második a 100 y. síkfutás bajnokságban s első a 220 y. síkfutásban. Magyar Miklós első a junior magas ugrásban. Gregus Pál harmadik a diszkoszvetés handicapben. Valerján László harmadik a junior magas ugrásban. Nagy Sándor negyedik a 15 kilométeres

távgyaloglásban s ugyancsak az AAK. biztosította magának e versenyben az ötödik helyet is.

Henrik herceg Budapesten.

A gépkocsiversenyzők elutazása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 14

A gépkocsiversenyzők reggel, mint fővárosi tudósítónk jelenti, elhagyták Budapestet, hogy folytassák a küzdelmet München felé. A legközelebbi állomás Bécs.

A tegnapi napról és a mai elindulásról szóló tudósításunk itt következik:

(A gépkocsi-kiallítás.)

A Tattersall által kitöltött nagy földött csarnokban vasárnap kiállították a Henrik herceg versenyutban résztvevő automobiloikat. A zászlókkal, nemzetiszínű és a német birodalom színeit viselő drapériával díszített csarnokban azon porosan, sárosan helyezték el sorszám szerint a kilencvenhat hatalmas gépkocsit, amint azok Budapestre megérkeztek. A kiállítást reggel nyolc órákor nyitották meg, s a vasárnap folyamán több ezer nézője akadt. A közönséget a Magyar Automobil-Klub nevében Prony Béla és Zilzer Rezső fogadták. Az automobilon naphosszat érintetlenül maradtak, s csak ma reggel, az indulás előtt, hozták rendbe a gépeket.

Vasárnap reggel háromnegyed 9 órákor József főherceg Szmracsányi tábornok kamarai előjáró kíséretében automobilon a Hungaria-szálló elé hajtattott s rövid látogatást tett Henrik porosz hercegnél. A herceg lakosztályából Henrik herceg és József főherceg együtt tértek vissza s kíséretükkel automobilon sántaúra indultak. Végig hajtattak a város főbb utvonalaiban. Henrik herceg elragadtatással nyilatkozott a főváros szépségeiről.

Miután Henrik herceg József főherceggel együtt megnézte Korvin főhadnagy síklócsónakját, azon próbautat tett. A vendégekkel kirándulást tett a Margitszigetre hajón. Délben egy órákor József főherceg a Park-klubban dínert adott Henrik porosz herceg és a német vendégek tiszteletére.

Henrik porosz királyi herceg tegnap leadta névjegyét Wekerle Sándor miniszterelnöknél. A herceg a József főherceg által tiszteletére adott dejeuner után fogadta a budapesti németbirodalmi kolónia fejeit, azután pedig meglátogatta Schönburg herceg budapesti német főkonzult ennek magánlakásán.

(A magyar nők dicsérete)

A Magyar Automobil Klub vasárnap este 9 órákor 350 terítékű banketet rendezett az automobil-túra résztvevői tiszteletére. A Vigadó nagy fogadóterme díszes társasággal telt meg. Henrik herceg 9 óra után néhány perccel jelent meg a Vigadó termében Andrassy Sándor gróf automobil klubelnök kíséretében. Az estebéd ötödik fogásánál Henrik herceg állott fel és a következő pohárköszöntőt mondta:

— Igen tisztelt Uraim! Magyarországon át tett utunk bizonyára feledhetetlen lesz mindenkünk előtt. Az ország természeti szépségei, a vendégszerető fogadtatás, az a lelkesedés és szeretet, amelyben bennünket az utunkban érintett helységek lakóssai részesítettek, kitörhetetlen emléket képeznek szívünkben. Örökké emlékezetes lesz az a körülmény, hogy ez ország vidéki lakóssága fogadtatásunkkor, bár hétköznap volt, ünnepi díszbe öltözött, virágokkal halmozott el és tiszteletünkre diadaliveket állított. *Amidőn még megemlékezünk a magyar hölgyekről, asszonyokról és leányokról,*

akiknek láttára nem tehetünk egyebet, csak nézzük-nézzük őket: teljes öröm tölti el szívünket. A szép Budapesten is oly módon fogadtak, hogy teljes mértékben el voltunk ragadtatva. E szép országban időzésemkor nem tehetek másképen, meg kell emlékezniem azon fenkölt uralkodóról, aki e gyönyörű ország felett uralkodik. Emelem poharam és felkérem Önöket, egyesüljenek velem e kiáltásban — megkísérlem, hogy ez ország szép, de általam nem birt nyelvén fejezzem ki magam —: Eljen Magyarország, éljen a magyar király!

A pohárköszöntő a jelenvoltagekat nagy mértékben lelkesítette és a zenekar a hoch- és éljen-kiáltások elhangzása után a magyar himnuszt intonálta.

Andrassy Sándor gróf, a Magyar Automobil Klub elnöke a német császárt köszöntötte föl.

Több felköszöntő elhangzása után a társaság 11 órákor oszlott szét.

(Föl a versenyre.)

Ma reggel már jókor zaj és élénkség verte föl a Tattersall környékét. Sorra jöttek a sofőrök, hogy megigazítsák és megtisztogassák gépeiket. A versenyszabályok értelmében ugyanis csak az indulás előtt egy órán belül szabad az automobiloikat rendbe hozni.

Andrassy Sándor gróf vezetésével megjelentek a magyar automobil sport sampionjai is, hogy az indulást lebonyolítsák.

Három percenként bocsátották el a gépeket, amelyek azután Budára robogtak át, ahonnan a tulajdonképpeni indulás megtörtént.

A Rákóczy utat és azokat az utcákat, amelyeken a versenyzők elhaladtak, hatalmas néptömeg lepte el. Némely helyen akkorra volt a csoportosulás, hogy a villamos közlekedést meg kellett szüntetni.

A közönség rendkívül rokonszenvesen fogadta a versenyzőket. Ki nem fogyott az éljenből. Minden szem természetesen a német herceget kereste. Ha hozzá hasonló alakot megpillantottak, fölhasant az óváció:

— Eljen a herceg! Eljen a német császár!

Holott Henrik herceg nem is volt közöttük, mert ő a Hungaria-szállodából indult el.

A magyar versenyzőket különös szeretettel fogadták:

— Csak aztán bátorság és győzelem! — kiáltották feljűk.

A defilé nagyon sokáig elhúzódott. Kilenc órákor indult el az első kocsis és három percenként a következők, s miután majdnem száz kocsis maradt még a versenyben, az utolsók a kései délelőtti órákra maradtak.

Élénk feltűnést keltett egy olyan automobil, amelyet egy hölgy vezetett.

— Eljen a feminizmus! — ordította egy borizű hang a Népszínház előtt.

Persze nevettek, de azután megint csak a lelkesedés és a kíváncsiság kerekedett felül — s ki is tartott mindaddig, míg az utolsót is be nem borította a porfelhő.

(Utban.)

Mosonról táviratozzák: Tíz óra 55 perckor haladtak át a városon a Henrik herceg turaut automobiljai. Elsőnek a 973. számú kocsis érkezett be. A város fel volt lobogózva. Losoncról táviratozzák: A Henrik herceg turaut automobiljai 11 óra 50 perckor haladtak át a városon.

Pozsonyból táviratozzák: A versenyben résztvevő automobiloik délután fél két órákor ideérkeztek. A keskeny kanyargós ut miatt több kocsis nekiment az országut egyik karfájának, aminek következtében a fa kitört. A 646 es

számu automobil majdnem lefordult a töltésről, csak az egybegyűlt közönség húzta vissza és így a bentülők rettentő szerencsétlenségtől menekültek meg.

Ki hogyan nyaral?

*

Korszakos reformok az üdülésben.

*

Arad, június 14.

Amikor az aradi újságok még fiatalabbak voltak, minden június elsején az első tüzes nap-sugárra kinyitott egy rovat: *Ki Hol Nyaral?* Az olvasókban vegyes érzéseket kelthetett ennek az olvasása. Megtudhatták belőle, hogy a főkapitánynak rossz a gyomra, mert Karlsbadra megy; fejüket csóválták azon, hogy Kelli Lipót újra Vel-desbe utazik, holott ez a fürdő már a könyökén nőhet ki; összecsaphatták a kezüket a fölött, hogy Ugorkafáyék Ostende-be mennek, holott a jövedelmük legfőleg Kuvint engedné meg, albérletben. Es azután azt lehetett ebből a rovatból megtudni, a mi nem volt megírva. A nyaralók listáját csak össze kellett állítani, hogy megtudják, kik maradnak itthon. És ilyenkor támadt az a gunyos megjegyzés:

— Pakfong Mór ur, ugy látszik, az idén a Neptunban fog nyaralni . . .

Ez a rovat kiment a divatból, aminthogy vezetési ingerét a nyaralás is. Az ember — így szokunk mi, — már nem tud olyan fürdőhelyre menni, hogy ott aradi arccal ne találkozzék. (Idevaló zsargonban ezt másként mondják.) Akkor pedig kár Blankenbergbe utazni. De különben is: mi van élvezet a fürdőzésben? Az ember itthagya a kényelmes lakást, a gondos kiszolgálást, elmegy, hogy négy hétig idegenekhez alkalmazkodjék, mérgeződjék s végül abban találja az egyedüli örömet, hogy hazatér.

A nyaralásnak egész más, új módja lett divattá. A nyaralás az, hogy az ember négy hétig egész mást, sőt homlokegyenest az ellenkezőjét teszi annak, amit az év többi részén szokott művelni. És a változatosság, az életnek és a szokásnak ez a hullámszerű frissítési fül az idegeket, szórakoztatja a lelket, üdíti a savanyuvá erjedt kedélyt. A legjobb példát erre *Faludi Károly* adta, aki egész esztendőben színész s a nyárra beállott a repülőgép feltalálójának. Az ilyen passzió: az igazi nyaralás.

A következetesség okáért az kellene, hogy Zeppelin gróf műkedvelői színelőadásokon lépjen föl. Mi azonban nem megyünk ilyen messzire s csak az ismerőseink közül jegyezzük föl, hogy ki mivel fog nyaralni.

Pozitív értesüléseink vannak arról, hogy Lövey Leó a nyári heteket gabonavásárlással tölti, míg *Funkelstein József*, akinek egyébkor a mellényzsebében van Aradmegye termése, költeményeket ír. A költeményeket hozzánk küldi be s roppant öröme van, ha ily szerkesztői üzeneteket kap:

Ragyogókő J. Arad. „Nagysám, kössünk slusszot” című verse már a fejlődés nyomait mutatja. Nur weiter!

Körülbelül természetes, hogy *Szende Tivadar* dr. elmegy gyermekkertésznek és négy hétig kisbabák sirásában fürdeti az agglagényélet csöndjében elernyedt idegeit. *Lukácsy Lajos*, a műpártolásban csömört kapván, ifju festőnek áll be s olyan impresszionista lesz, hogy ahhoz képest *Balla Béla* egy öreg klasszikus. A nyári mulatság nagyobb része azután az, hogy ezeket a képeket igyekszik eladni s addig-addig jár, míg végül *Dobró Pál* meg nem vesz tőle egy *Leányt a krémmel*. Legütletesebb nyaralása *Fischer Elzának* lesz, aki a vállalkozóval való megegyezés öröme, összes termeiben hatalmas estélyt rendez,

a melyen a helyi előkelőségek közül nyolcvan házaspárt hívott meg s a legfényesebb toaletben fogadott.

. . . Es így tovább. Ez az igazi nyaralás: a szokatlannak, a mindennapitól elütőnek élvezése, fenéig. Én például publikum leszek s vad kéjjel kritizálom a lapot:

— Hogy mennyi ostobaságot írnak össze, csak azért, hogy humornak lássék!

Fröccs.

Faludi Károly repülőgépe.

Kísérletezések a vásártéren.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 14.

A Kossuth-utca sétáló és kocskorzó közönsége szép tavaszi délutánokon sokszor állott meg töprengve amellet a nagy fabódé mellett, mely az új gyermekórházhoz közel, az ó-temetőnél mered rejtelmesen az ég felé. A találgatók legtöbbször valami törvényes rendezvénynek nézte ezt a sárga deszkabódét, mely — mint egy kék tábla mutatja — a Phönix-biztosító társaság oltalma alatt védi meg az alája menekülőket. Egy vállalkozó szellemű fiatalember azután a minap elhatározta, hogy kilesi a fa-alkotmány rendeltetését. Meg is tette és ekkor kiderült, hogy a bódé Amor helyett a technika istenasszonyát, a fákyás *Pallas Athénét*, szolgálja. *Faludi Károly*, az aradi Nemzeti Színház bonvivánja, lírai tenorja, naturbursa, satöbbije, dolgozik itt naponta hosszú órákon keresztül, de nem a szerepein, hanem — a repülőgépén . . .

Csak kevesen tudják Aradon, hogy *Faludi Károly* két év óta törli a fejét a repülőgép problémáján. Mikor látszólag a legnagyobb ambícióval játszotta *Mujko* nemes szerepét, talán akkor is azon gondolkodott, hogyan főzhetné le *Zeppelint*, *Wrightot* és a többi léghajósokat s aeroplanistákat és miként szerezhetné meg a kormányozható repülőgép szabadalmát magának és az aradiaknak. A feltalálás nemes ambíciója különben már régóta heviti *Faludit*. Feltalált ő már mindenfélét: önmagát a szinpadon, patkányfogót, vasuti köpöcsészét és mindezekre, illetőleg a két utóbbira már régóta szabadalma is van. Mint afele bohém-ember természetesen potom áron értékesítette azokat, de mindez semmit sem von le az ő technikai tudásából, ritka ügyességéből és kitartó buzgalmából.

Ez a tudás és buzgalom vitte őt a repülőgép-kísérletezés szép, de nehéz pályájára. Nagy ambícióval, de szerény csöndességben fogott munkájához; tanulmányozott, olvasott, próbálkozott és ma már a sajtó és a város képviselői előtt olyan jelmezes főpróba-félét is tartott. Bemutatta repülőgépét, mely már majdnem teljesen készen áll abban a rejtélyes deszkabódében, melyet a város vezetőinek előzékenysége bocsátott rendelkezésére.

Délután öt órakor volt a bemutató. Kikocsiztunk a Kossuth Lajos-utca és mikor a bódéhoz mentünk, hogy mint a sajtó meghívott képviselői megnézzük az aradi repülőgépet, már ott találtuk *Faludit*, aki segítő barátainak, *Polgár Sándornak*, *Tilger Árpádnak* és *Pohl Károlynak* társaságában szorgoskodott a gép körül. A bódé falain tervrajzok, aeroplan-mo-dellek, melyeket *Faludi* mind sajátkezűleg készített. A földön géprészek, benzintartók, egy motorbicikli — ezen jár *Faludi* már hetek óta a városból a „műhelybe” — körülötte már meglehetősen nagy közönség: a vásártéren tornászó diákok, sétáló kisasszonykák, sőt ott vannak *Nachtnébel* Ödön városi főmérnök, *Zubor An-*

dor aljegyző, *Guztjahr Mihály*, *Thomka Zoltán* huszárfőhadnagy és mások.

A gép négy kereken áll a bódében. A büszke tulajdonos szeretettel simogatja a szárnyakat, igazít egyet-kettőt a láncokon, csavarokon és kérésünkre kivetíti a mezőre, ahol magyarázni kezd:

— Ugyanazon az elven alapul gépem, mint *Wright* aeroplánja, de sokban különbözik attól. Hossza 7 és fél méter, szélessége másfél méter. Az egész huszonhat kvadrat. A középen három domboruan kifeszített vászon van (*triplan*), oldalt kettő-kettő. A motor a középső szárnyak közé van helyezve és ott vannak a többi géprészek is egy háromszögbe építve, úgy, hogy teljes egyensúlyban vannak. A *triplan* előtt van szánkóformában szintén három szárny: ezzel irányítom a leszállást és felszállást. Az oldalmozgásokat egy hátsó szárny irányítja. A motor két lapátot hajt, amelyek a *triplan* mögött vannak. Ezek most 700-at fordulnak percenként, de még 2—3 százzal fokozni kell ezt a gyorsaságot, hogy repülhessenek. Különben még a gép nincs egészen kész. Pneumatik kerekeket kell alkalmaznom, mert a fakerekek nehezek, erősebb motort . . .

— És hogy indul el? — szölt közbe egy érdeklődő.

— Meggyujtom a benzint, az mozgásbához a lapátokat. Mintegy tíz fokra felemelem a szánkót, akkor belékap a levegő és az felviszi a gépet. A többi azután a kormányos dolga. A *triplan* megvéd az oldalszél ellen, mert úgy van szerkesztve, hogy keresztül szalad közte a szél. Legalább hatvan kilométert kell tenni egy óra alatt. Az egész szerkezet 160 kilogramm, velem együtt 220. Én abba a kis drótszékre ülök, mely a motor előtt van. Lábammal mozgatom a szánkót, kezeimmel a motort és az oldalszárnyat irányzom.

— Tegyen most egy próbát! — indította valaki.

— Még nem lehet, majd csak talán egy hét múlva. Addig kipróbálom a lapátok erejét, beszerzem a pneumatikokat és javítok egyet a gépen. Mindössze három hetem volt a gép elkészítésére; addig kisebb modelleket csináltam, számítottam, tanulmányoztam, de a gépet az utolsó csavarig magam készítettem. Váznat tartó léceket én fűrészelttem, a csavarokat én reszeltem . . .

— A benzint?

— Azt kölcsön kértem az autobusztól megígértem *Szathmárynak*, hogy őt is felviszem a levegőbe . . .

— Hogy lebukjon onnan? — kérdezte egy maliciózus hallgató.

— Ezzel a géppel — szölt büszkén *Faludi* — ha végleg készen lesz, nem lehet eszni. A darabjai hajlékony fából vannak, a lya pedig háromszögben van összeállítva, úgy mint azok a bűvészpoharak, amelyeket nem lehet feldönteni. Most próbálgatom majd a leszállást és a jövő héten, ha nem lesz nagyobb közönség előtt fogok felszállani. Lehengereltem az utat, ahonnan elindulok és akkor pülni fogok . . .

— Mint a sas! — mondta *Zubor*.

— Na, ha úgy nem is, de remélem, ha megközelítem az eddigi kísérletezőket. Ha sikerül és pénzt tudok szerezni, akkor tesztetem a gépet és mindaddig folytatom a kísérletezést, amíg célt nem érek. Bizom benne, hogy sikerülni fog . . .

Igy beszélt lelkeseen, öntudatosan a népszerű feltaláló. Bizik a munkájában, akár *Zeppelin* és bár nincsenek mögötte a németek hívei, rendületlen munkabírással és felgyűrt ujjal dolgozik nap-nap után a vásártér est

jében, nem törődve a gunyolódókkal, a leki-
csinylőkkel és büszkén mondja

— Az nevet igazán, aki legutoljára ne-
vet . . .

. . . És ha látja az ember a felgyürt ing-
ujju, piros arcu, jókedvű Faludit, szinte haj-
landó elhinni neki, hogy nemsokára kéjuta-
zást fog rendezni a Maros felett . . .

Miért volt Paasche dr. Sztérényinél?

**Rendbe hozta az arad—kikindai vasut
ügyét.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Az Aradi Közlöny vasárnapi számában megírta, hogy Paasche dr., a német birodalmi ülés alelnöke szombaton Budapestre érkezett, meglátogatta Wekerle miniszterelnököt, Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert és Sztérényit államtitkár.

A P. N. a látogatás célját összefüggésbe hozza az arad—nagykikindai vasut ügyével s azt írja tegnapi számában, hogy Paasche dr. igazgatósági tagja a „Nationalbank für Deutschland” című hatalmas német pénzintézetnek. Ez a német pénzintézet néhány esztendő előtt a berlini Handelsgesellschafttal és egy magyar pénzintézettel együtt finanszírozta az arad—nagykikindai vasutat. Ennek a vasutnak közel hat millió korona volt a tőkéje, melyből csaknem másfél millió koronát Paasche bankja adott a vállalkozónak. A vállalkozó az idők folyamán mostoha helyzetbe került, úgy hogy a különben jó vasutépítést meg sem kezdhetette.

Az érdekelt községek sürgetésére kitűnt, hogy az építési tőkéből, melyért a kereskedelmiügyi kormány felelős, hiányzik vagy másfél millió korona. Ezt az ügyet annak idején szóvá tette a főrendiházban Zselénszki Róbert gróf is, aki az arad—csanádi vasutak igazgatósági tagja. A főrendiházban Sztérényit államtitkár nem ismerte ugyan be, hogy közegei vétkekes könnyelműséget követtek el a vasut ellenőrzése körül és nem helyezte kilátásba, hogy az arad—nagykikindai vasutat ha kell, kormánytámogatással is kiépíteti, hanem kijelentette, hogy a vasuttól a kormány megvonja a támogatását. Ennek már több, mint egy fél esztendeje. Azóta hiába kérték az érdekelt a kormány beavatkozását, hiába irtak az érdekelt német bankok a kormányhoz a vasut szanálása érdekében, a kormány nem tett semmit, mert Sztérényit kijelentette Zselénszkinak, hogy a vasuttal nem törődik. A németeknek nagyon fájhat a vasutba ölt egy-két millió márkájuk, mert amikor látták, hogy a sok irka-firka nem használ és az apró igazgatóknak a közbenjárása nem sokat lendít az ügyön, elhatározták, hogy az ügy elintézésére Budapestre küldik egyik tekintélyes emberüket.

Igy esett a választásuk Paasche Hermann dr.-ra, a Nationalbank für Deutschland igazgatósági tagjára, aki véletlenül alelnöke a német birodalmi tanácsnak is. Paasche dr. csakugyan megérkezett Budapestre és hogy kellően kidom- borítsa, hogy a magyar fővárosba nem mint politikus, hanem mint bankigazgató érkezett, első látogatása nem Justhnak, Rakovszkynak vagy Návaynak szólt, hanem Sztérényit államtitkárnak. Semmi kétség, hogy e látogatás után rendben lesz a hónapok óta pihentetett vasut ügye és egy egész vidék hálája fogja kísérni Paaschet, akinek egy látogatása Kossuthnál, Sztérényinél és Wekerlénél, egy dejeuner-je Sztérényinél és egy estéje Wekerlénél elég volt ahhoz, hogy a sokat reklamált arad—nagykikindai vasut ügye rendbe jöjjön.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Paasche Hermann titkos tanácsos, a német birodalmi gyűlés alelnöke kétnapi ittidőzés után, mely alatt magyar kormányférfiakkal érintkezésbe lépett, vasárnap délután Karlsbadon keresztül Berlinbe utazott. Paasche dr. titkos tanácsos a következőképen nyilatkozott budapesti tartózkodásáról egy újságíró előtt:

— Budapestre a magyar királyi kereskedelmi muzeum berlini képviselőjének, Pataky Vilmos urnak ismételt biztatására és folytonos fáradozásai után jöttem; ő ugyanis nálam minden igyekezetével azon volt, hogy Németország és Magyarország között gazdasági és politikai közeledést hozzon létre. Szívesen tettem eleget ennek a kérésnek, hogy erőmből telhetőleg szolgálatot tegyek Magyarországnak is, mint a német birodalommal benső szövetségben és barátságban élő monarchia egyik államának. Többször voltam már Budapesten: most először kerestem azonban módot a kormányval való érintkezésre. Nemzetgazda létemre természetesen nem ismeretlenek előttem Magyarország gazdasági viszonyai és már ismételtlen találtam arra módot, hogy annál a banknál, melynek felügyelő bizottságában helyet foglalok, Magyarországra barátságos irányban fejtsék ki tevékenységet. Azért jöttem ide, hogy a kormányval való összeköttetés alapján tájékozódjam a gazdasági és politikai helyzetről és rajta legyen, hogy ezt az előretörő országot Németországban is érdeme szerint méltassák. Majd az elragadtatás hangján emlékezett meg Budapest szépségéről.

Paasche dr. budapesti látogatása előtt huzamosabb ideig Romániában időzött, ahol Károly király hosszabb kihallgatáson fogadta és a miniszterekkel élénk összeköttetésben állott.

Az utolsó akadály elhárítása.

Özvegy Förster Károlyné nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Mielőtt még a Spitzer Ignác végrendeletében kikötött harminc nap eltelt volna, békés megegyezés révén kielégítést nyertek mindazok, akik között a nemes örökhagyó két milliós vagyonát szétakarta osztani. A nagy per, mely esetleg az idők messzeségébe távolította volna melegen érző szíve intencióinak megvalósítását, ki van küszöbölve s így a mai napon eleget tehetett özvegy Förster Károlyné, az elhunyt nővére annak a feltételnek, melyet az 1908. év április 16-án kiállított pótvégrendelet 14. szakaszának k) pontja szab reá.

Az örökhagyó ugyanis, hogy nővére perrel meg ne támadhassa a végrendeletet, így intézkedett:

Ha elhalálozásom időpontjában testvérem életben van, végrendelet nem léteben vagy annak érvénytelensége esetén ő volna törvényes örökösömnek tekintendő. Kötelezem őt ebben az esetben, hogy elhalálozásom után haladéktalanul, de — vis major eseteit sem véve ki — legkésőbb harminc nap alatt állítson ki Beles János aradi közjegyző előtt, egy nevezett közjegyzői, Arad szabad királyi város tiszti ügyészsége és végrendeleti végrehajtóm által együttesen fogalmazandó oly jogérvényes, visszavonhatatlan és őt feltétlenül kötelező okiratot, mely szerint az általam Aradon (1906) ezerkilencszázhat évi október hó (24) huszonegyedik napján, (1907) ezerkilencszázhat évi november (23) huszonharmadik napján és mai napon alkotott végrendeletemet, fiók végrendeletemet és pótvégrendeletemet, úgy a maga, mint örökösei és jogutódai nevében minden fenntartás nélkül elfogadja, azokat feltétlenül érvényeseknek és joghatályuaknak elismeri, az azokban foglalt és reá vonatkozó intézkedések által magát összes az örökhagyóval, annak hagyatékával és jogutódaival szemben fennálló igényeire nézve teljesen és végleg kielégítettnek tekinti és a hagyatékunk a hivatkozott végrendeletek értelmében leendő besza-

vatolásához és átadásához hozzájárul, egyszersmind pedig arra az esetre, ha és amennyiben végintézkedéseim akár egészben, akár részben bárki által megtámadtatnának, szintén úgy a maga, mint örökösei és jogutódai nevében az őt, mint egyedüli törvényes örökösöt megillető összes jogokat, követeléseket és igényeket a mindhárom végrendeletben foglalt hagyományok és intézkedések teljesítésére vonatkozó kötelezettségek elvállalása ellenében Arad szabad királyi város közönségére ruházza át és beleegyezik, hogy Arad szabad királyi város közönsége emez ekképen engedményezett jogokat, követeléseket és igényeket az örökösödési eljárás és esetleges perek folyamán közvetlenül a saját maga javára érvényesítse.

Ennek megfelelőleg, ma Mittler Izidor dr. Beles János kir. közjegyző irodájában megjelent s mint özvegy Förster Károlyné teljhatalmu megbízottja kiállította a kívánt nyilatkozatot. Az aktusnál jelen voltak Ottenberg Tivadar, az aradi első takarékpénztár vezérigazgatója, a végrendelet egyik végrehajtója, aki okos és konciliáns közbenjárásával elsősorban szerzett érdemeket, mert úgy a város, mint a zsidó hitközség és a szentegylet az ő értékes tanácsára hallgatva, kötötték meg a békés egyezséget és Jegessy Károly dr. városi ügyész.

A fontos okirat szövszerinti szövege a következő:

NYILATKOZAT.

Melynek értelmében alulírott özv. Förster Károlyné, szül. Spitzer Betty ezennel jogérvényesen, visszavonhatatlanul és engem feltétlenül kötelezően kijelentem, hogy az Aradon 1909. május 22-én elhalt Spitzer Ignác, volt aradi lakos által Aradon 1906. október 24-én, 1907. november 23-án és 1908. április 16-án kiállított, az aradi kir. járásbíróóság által 1909. május 24-én kihirdetett, velem hiteles másolatban közölt, általam egész terjedelmében ismert végrendeletét, fiókvégrendeletét és pótvégrendeletét, úgy a magam, mint örököseim és jogutódaim nevében minden fenntartás nélkül elfogadom, azokat feltétlenül érvényeseknek és joghatályuaknak elismerem, az azokban foglalt és reám vonatkozó intézkedések által magamat összes, az örökhagyóval, annak hagyatékával és jogutódaival szemben fennálló igényeimre nézve teljesen és végleg kielégítettnek tekintem és a hagyatékunk a hivatkozott végrendeletek értelmében leendő beszatolásához és átadásához hozzájárulok.

Egyszersmind pedig arra az esetre, ha és amennyiben örökhagyónak végintézkedéseit akár egészben, akár részben bárki által megtámadtatnának, szintén úgy a magam, mint örököseim és jogutódaim nevében az engem, mint egyedüli törvényes örökösöt megillető összes jogokat, követeléseket és igényeket a mindhárom végrendeletben foglalt hagyományok és intézkedések teljesítésére vonatkozó kötelezettségek elvállalása ellenében Arad sz. kir. város közönségére ruházom át és beleegyezem, hogy Arad sz. kir. város közönsége emez ekképen engedményezett jogokat, követeléseket és igényeket az örökösödési eljárás és esetleges perek folyamán a saját maga nevében és a saját maga javára érvényesítse.

Ezek után már csak a törvényes, rendes végrendeleti lebonyolítás van hátra. Ha a jogügyek igazgatósága jóváhagyta a város határozatát, mellyel kimondotta, hogy elfogadja a kijelölt célokra szánt örökséget, akkor Beles kir. közjegyző megidézi az összes érdekelt feleket és megejtik az osztályos egyezség alapján az örökség felosztását. Az aradi járásbíró-

ság, a kihirdetéstől számított kilencven nap múlva meghozza az örökségátadó végzést és a végrendeleti végrehajtók megkezdhetik működésüket, hogy az elhunyt emberbarát utolsó akaratának érvényt szerezzenek.

Színész és újságíró botránya.

Verekedés az Andrássy-uton.

Távirati tudósítás.

Arad, június 14.

Somlai Arthur, a budapesti Nemzeti Színház tagja, akinek botrányával egy főpróbával kapcsolatban csak néhány héttel ezelőtt foglalkoztak a lapok, ismét beszéltet magáról. Ma reggel a Palermó-kávéház előtt megtámadta Lázár Leó hírlapírót és felpofozta. A botránynak egész csomó fővárosi író és hírlapíró volt szemtanúja. A kínos affér után az egész társaság felment a VI-ik kerületi rendőrkapitánysághoz, ahol az utcai botránnyról jegyzőkönyvet vettek fel.

Ma reggel az Andrássy-uti Palermó kávéházban — ahol hajnalonként az írók és újságírók szoktak találkozni, egyik asztalnál ültek: Molnár Ferenc, Ady Endre, Bródy Sándor, Ambrus Zoltán és Somlai Arthur. Ez utóbbi a Nemzeti Színház művésze, aki a „Dr. Szélpál Margit” című színmű főpróbáján durva szavakkal szólt le a színpadról a sajtó képviselőihez. Innen származott Lázár Leóval az incidense. A szomszédos asztalnál ült Lázár két barátjával. Négy óra felé felállott Lázár, haza akart menni. Mielőtt azonban eltávozott volna, valami megjegyzést tett Ambrusnak.

Alig hagyta el Lázár a kávéházi helyiséget, Somlai Arthur utána sietett, megszólította és anélkül, hogy az védekezhetett volna, — arculütötte. A két férfi dulakodni kezdett egymással, aminek hevében Somlai letépte ellenfele redingotját, Lázár ekkor botjával akart Somlaira sujtani, de a herkulesi termetű színész kicsavarta kezéből és darabokra törte. Ekkor már mindenki kijött a kávéházból és közben a dulakodó emberek közé léptek. Molnár Ferenc akarta szétválasztani a dulakodó ellenfeleket, de sikertelenül. A verekedés hosszabb ideig tartott és csak a rendőrség közbelépésének tudható be, hogy nem folyt vér. Somlait a rendőrök a VI-ik kerületi kapitányságra vitték fel, ahová követte őt az egész társaság. A rendőrség az utcai botrány miatt megindította ellene az eljárást és jegyzőkönyvet vett fel az esetről. Lázár bűnügyi feljelentést tett Somlai ellen.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* Hock János Aradon. Szerdán este tartja meg első előadását Hock János az Uránia színházban. A kiváló politikus és író legújabb darabja, Az Ur Jézus országos érdeklődés tárgya, amit legjobban bizonyít, hogy Hock jelenleg Pécsen olvassa fel darabját. Aradról pedig Zentára megy, ahol ugyancsak Az Ur Jézus előadását várja türelmetlen érdeklődéssel a publikum. Az aradi előadás iránt mind nagyobb érdeklődés mutatkozik. A közönség a jegyek legnagyobb részét elővételben viszi el és mi-

után csak annyi jegyet adnak ki, ahány hely van az Urániában, ajánlatos jegyekről előre gondoskodni. Jegyeket Weisz Leó könyvkereskedésében a Minorita-palotában és keddtől kezdve reggel kilenc órától egész napon át az Uránia-színház pénztáránál lehet váltani. Az előadás pontban nyolc órakor kezdődik és kívánatos volna, ha a közönség az illusztris vendég iránti figyelemből pontosan foglalná el helyét. Előadás után társasvacsora lesz Hock János tiszteletére. 791

* Az Uránia mozgófényképei. Kedden kerül utoljára előadásra az Uránia színház nagy tetszést aratott mozgófénykép műsora, melynek kiemelkedőbb számai magyarországi főúri nyulvadászat, Thelys szive, egy japán népiünnep és még számos érdekes mozgófénykép. A nyulvadászat havas tájon lefolyt körvadásatról készült, a hajók által felvert nyulak eszeveszetten futnak a halálos veszedelem elől, de utol éri őket a vadász biztos lövése, egy-kettőt bukfeneczik és rövidesen tarkállik a havas mező az elesett nyulaktól. Erdemes megnézni ezt a pompás képet, mely igazi vadász izgalmakat ébreszt a nézőben. 791

A szemesi kiskirály.

A vajda nyaralása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 14.

Árván maradt az Abbázia-kávéházbeli híres törzsasztal: a vajda elment nyaralni. Balaton-Szemesen van egy kis nyaralója, alig néhány száz lépésnyire a vasuti állomástól, abban ütötte fel a tanyáját nyárra. Két szobából, konyhából, meg egy kis verandából áll az egész villa és szerényen húzódik meg a vasuti állomástól a Balatonhoz vezető fásor fái mögött. A parthoz is alig több, mint kétszáz lépés. Kicsi falu az egész Szemes, télen teljesen elhagyott, nyáron felkeresi néhány törzsnyaraló: nyugalmazott kuriai bírák, tanárok, ügyvédek, akik aztán rajongó szeretettel veszik körül Eötvös Károlyt, amikor elfoglalja az ő szemesi rezidenciáját.

Olyan ő ott, mint egy kiskirály. Három falu népe keresi fel napról-napra az ügyes-bajos dolgaival: ki protekciót kér, ki meg tanácsot. S a vajda minden délelőtt általános kihallgatást tart a Balaton partján, — a strandon, — ahogy ő nevezi a szemesi homoktengert. A vajda — délelőtt? Éz szinte hihetetlenül hangzik. Itt Budapesten nem igen szokása Eötvös Károlynak, hogy délelőtt mutogassa magát. Éjjel két-három óráig is elüldögél, elbeszélget a maga asztaltársaságával az Abbáziában. De délelőtt? Ember legyen, vagy országos szenzáció, amelyik ki tudja csinálni Eötvös Károlyt!

Pedig Szemesen bizony délelőtt van általános audiencia. De nincs is éjjeli kaszinó. Este kilenc órakor már ágyban van a vajda, kártyázik egymagában félóra hosszat, aztán fálnak fordul és alszik. Eötvös Károly, aki este féltízkor már alszik! A kártya ott marad elszórva az ágyon, ugy szedi össze a gazdasszonya később.

Hat órakor felkel, lassan felöltözik, rágyújt egy pipára és elolvassa az előttevaló este érkezett lapokat. Nyolc órakor kiveri az időközben kialudt pipát, sapkát nyom a fejébe és kimegy audienciáznia a strandra. Tanácsot mindenkinek ad; a protekciót inkább csak megígéri. Tíz órakor vége az általános kihallgatásoknak s a vajda hazatér. Egy óra hosszat még elkártyázik egymagában. Állítólag francia kártyával, de arról a kártyáról igazán művész legyen, aki megtudja mondani, francia-e, vagy magyar, pique-e, vagy tök-ász? Olyan fakult és olyan zsiros, hogy szinte késsel kell az egyiket elválasztani a másiktól: nem is tud azzal más játszani. Csak a vajda.

Délfelé hozzáfog a munkához és addig ír, míg fel nem hordták az ebédet. Akkor vége a lázas buzgalomnak, szó közepén is félbehagyja az írást. Ebéd után megint rágyújt a pipára, ledől a pamlagra és elbóbiskol. A gazdasszony ott ül a pamlag mellett és aggódó gonddal lesi, hogy mikor esik ki a pipa a szájából, nehogy a szerte-hulló parázs felgyujtsa az egész rezidenciát.

Mikor elmúlt a rekkenő meleg, nagy lármával veri fel a vajdát a szemesi intelligencia — néhány nyaraló, a jegyző, meg a református pap — akik már a nyitott ablak alatt hangosan vitatkoznak, hogy felbredjen. Azokkal azután eltereferél estig. Másnap újra kezdi s a programban legfeljebb annyi változás esik, hogy Budapestről lerándul hozzá valamelyik tisztelője. De bármilyen szívesen látja a vendéget, azt is kidobja ebéd után, mikor le akar feküdni; jó, magyaros, marasztaló vendégszeretettel dobja ki. Vagy Bánffy Dezső báró látogatja meg, akit nem dob ki, de — elalszik beszélgetés közben s olyankor Bánffy magától megy el.

Igy nyaral a vajda Balaton-Szemesen s közben elhagyott az Abbázia-beli törzsasztal s üres a kassza mellett levő fogas. Üres marad egész őszig, amikor hazatér a vajda és estéről-estére újra odaakasztja a kabátját.

Egy megkegyelmezéshez

Günther, a divatrontó.

Az első női államfogyol nem vonul be gyönyörű Győrnek gyöngyvárába. A magyar gavallér tempó az utolsó pillanatra tartogatta a meglepetést. A kívül-belül szürke igazságügyminiszter rendkívüli eleganciával bókolt a szépséges nagyságos asszony előtt és így szól:

— Asszonyom, legnagyobb sajnálatomra, de nem vagyok abban a helyzetben, hogy megengedjem, hogy önt mártírként kísérjék elvtársai a győri államfogház kapujához. A király, a legelső gavallér tejedelme Európának megkegyelmezett önnek. Méltóztassék otthon maradni.

Es Vlád Anica asszony, aki bizonyára ma ismerősei és hívei körében vidám mulatozás közepett vett bucsut, sirva fakadt, mikor a táviratkihordó meghozta neki a hirt a királyi kegyelemről.

Nem is lenne igazi asszony — pedig a román iskolás fiúk amolyan istenien naiv kioktatásával bájos asszonyi tulajdonságokat árult el — ha rézsás ajkait nem harapdálná össze elefántcsont fehérségű fogaival.

— Ez a Günther, a milyen szürke, olyan selma. Így kihuzni a gyékényt a lábaim alól! Egyszer életemben akartam egy eredeti és pénzzel meg nem vásárolható divatot teremteni, ezt is elrontja az ő paragrafusai-val. Micsoda irigy szemmel néztek reám a románok, de mit román, a világ összes asszonyai? Az első hölgy, aki államfogságot ül? Már el is készült az államfogházi toalettem! És most vége, mindennek vége!

Ez a magyar lovagiasság, ez a magyar gavalléria?

Nővéreim, román asszonyok, sirjatok, ontsatok könyeket, Magyarországon elnyomják a nemzetiségeket.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

A házasság ára.

Aki kölcsön kéri a saját leányát.

Arad, június 14.

Az egyszerű, de nem mindennapi történet színhelye Aradnak az a része, ahol szegény román-munkások laknak, Gáj. A szereplői: egy leány, egy legény, aztán még egy legény és egy leány, s végül két-két gondos román anya és apa. Az aktív szereplők az első leány és legény. Szegény, de szerelmes szívé két lény. Ott az alvégen sokszor találkoztak s ahogyan válniok kellett jöttén a késő éjszakának: nagy volt az ő szomorúságuk.

Egy költő tollára érdemesen szép májusi estén bünbe dobbant a két szerető szív s egy nagy forró ölelésben egygyé olvadt a lényük. És a gondtalan évődéseket, tüzes csókolódzásokat föl váltotta a buja ölekezés, meg a — gond. Hogy mi lesz aztán. Ám a legény azért legény, hogy tudja mit fog tenni. Megkérte a leányt. És ahogy megkérte azonmód — kikosarozták... Azon az estén pedig vérkönnyek hullottak vala a bokor árnyában és nagy esküvésre nyíltak a csókos ajkak.

S hogy másnap is eljött az est a maga sejtelmességével: a lány összepakolta kevés kis holmiját és várta a legényét az ablaknál. A legény jött, fölkapta a leányt és elvitte a maga kis szobájába, ahol azon az éjjelen papi áldás híján is gyönyörű volt a nász!... Reggel pedig enni adott a leány az „urá“-nak, aztán dolgoztak, újból ettek és — lefeküdtek. Ugy éltek, mint akiknél Wanderbilt Gladys se lehet boldogabb.

Egy uniformisos ember zavarta meg az ő csöndes boldogságukat. Egy rendőr volt. Aki szigorú parancsokkal invitálta őket Rámer István kapitány elé. Ott voltak az előljáró beszédben felsorolt összes szereplők. A szülők azt akarták, hogy hagyják el egymást. A fiatalok ezt nem akarták, ellenben a tárgyaltó termet akarták elhagyni. Végül a szülők könyörgésre fogták a dolgot. Elmondták, hogy a fiuk most nősül s a násznép bizonyára keresi majd a lányukat is. Nagy lesz a szegény!...

Csönd volt, mélységes csönd és megszólalt a legény, a leányszóktató:

— Okos szót szólok. Ha megigérik, hogy hozzám adják a lányukat, akit én nagyon szeretek, akkor... nos akkor a lakodalom idejére kölcsön adom!...

Még siribb lett a csönd s az édesanya hangos zokogással kérte a tulajdon leányát a fia lakodalma — kölcsön.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Uj kereskedő egyesület a megyében. A borosjenői és vidéki kereskedők egyesülete vasárnap délután, Borosjenőn tartotta alakuló közgyűlését. A közgyűlést, mint korábban, Blau Dávid nyitotta meg. Sebestyén József dr. tett jelentést az alakulás előmunkálatairól, szép szavakban fejtegetve az egyesület célját, azokat a körülményeket, amelyek ezt az egyesületet különösen most szükségessé teszik, s az élénk érdeklődést, a melylyel a szervezés találkozott. Faragó Rezső, az O. M. K. E. aradi kerületének titkára hosszabb beszéddel szolt a mezővárosokban mind nagyobb számmal alakuló kereskedő-egyesületek gazdasági és társadalmi jelentőségéről. A megalakulást kimondva, elnökké Holländer Sámuel csermői kereskedőt választották meg, aki a bizalmat megköszönve, lendületes beszéddel fejtette ki azokat a vezérelveket, amelyeket az új egyesület élén követni akar. Alelnökké Blau Dávid borosjenői és Lövy Márk apateleki, pénztárossá Sandrik Károly borosjenői kereskedőket, titkár-ügyésszé Sebestyén József dr. ügyvédet választották meg. A

közgyűlés kimondta, hogy az egyesület csatlakozik az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés-hez és annak törzstagjai közé belép.

József főherceg a gyulai honvédekhez.

Látogatás a szanatóriumban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

József főhercegnek múlt heti kisjenői és gyulai tartózkodásáról sok érdekes epizód került most napvilágra. A főherceg tudvalevőleg június 8-án, 9-én és 11-én szemlét tartott a gyulai második honvédegyezredén. A királyi herceg első nap gyalog követte a csapatok harci mozdulatait, a második napon azonban már nyeregbe ült. A gyakorlat diszfólvonulással és az arevonal előtt való ellépéssel kezdődött. Azután kezdődött a harci gyakorlat, amelyet a királyi herceg adott föl. Igen szép volt a második napon a két zászlóalj harci gyakorlata. A román ugyanis, épen a csapatok hárvonala fölött. *dél felé* lengett és lehetővé tette az ellenfél soraiba való bepillantást s ezért az egész harc lefolyása teljesen látható volt. A királyi herceg a szemle után teljes meglepődését fejezte ki *Bothmér* báró ezredesnek, *Siodia* őrnagynak és a tisztikarnak a legénység kitünő kiképzéséért.

A főherceg tiszta magyarsággal többek közt ezeket mondta beszédében:

— A látottak és tapasztaltak felett úgy a tisztikarnak, mint a legénységnek teljes meglepődésemet fejezem ki. Örömmel látom, hogy a tisztikar nemesak a katonai szabályok rideg betartásával iparkodik a legénységet kiképezni, hanem szeretettel oktatja ki a katonai dolgokban. A tisztikarnak véleményem szerint nem is szabad teljesen ezekhez a katonai előírásokhoz teljes szigorral ragaszkodni. A csapatok szelleme sokkal jobb, ha a tisztek az egyes emberek jellembeli tulajdonságait figyelik meg s ezekhez alkalmazkodva oktatják őket szeretettel. Ekkor a független és a kötelességtudáson kívül a legénység részéről megnyilatkozik a tiszteletadás és szeretet érzete is, amely a vezetőség munkáját megkönnyíti és kedvessé teszi.

A szemle utolsó napján díjlövés volt, melyre a királyi herceg nyole ezüstórát adott díjjul a saját címerével és azonkívül körülbelül ezer korona készpénz-jutalmat is tüzött ki. A díjlövés után lelkes beszédet intézett a katonákhoz, akiket így szólított meg: *Vitéz fiaim!* A királyi herceg délben a tisztikarral ebédelt, a melynek mindegyik tagját megszólítással tüntette ki.

Elutazása előtt József főherceg Kisjenőről automobilon Roskóányi parancsörtszjtje kíséretében meglátogatta a Gyula melletti lugoserdőben épült József-szanatóriumot. A fenséges vendéget *Geszti* József dr. igazgató-főorvos fogadta és kalauzolta végig *Czigler* gyönyörű alkotásán, a József-szanatóriumon. Megnézte a főherceg a férfi és a női betegek osztályát. Hosszabban beszélgetett az intézet két tiszti betegével, érdeklődve, hogy mióta vannak bent és testi sulyban mennyit gyarapodtak. Láthatólag meglepte hogy egyik-másik beteg rövidesen 6—8 kilóval gyarapodott és hogy a távozó betegek 70 százaléka munkaképesen hagyta el az intézetet. Megilletődve nézte a főherceg néhai édesatyjának — akiről az intézet elnevezését is nyerte — a vesztibülben felállított szobrát. Távozásakor az intézet egyik betege, *Junovich* Istvánka virágcsokrot nyújtott át a főhercegnek, ki a tapasztaltak fölött a legnagyobb meglepődésének adott kifejezést.

HIREK.

Békésmege — Apponyi ellen.

— Ellenszegülés az ügyvivő miniszter ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Békésgyuláról táviratozzák: Békésvármegye közigazgatási bizottsága hónapokkal ezelőtt kimondta, hogy a vármegye területén levő idegen nyelvű iskolák homlokzatáról az idegen feliratokat el kell távolítani. A közigazgatási bizottság intézkedése ellen *Papp* I. János aradi gör. kel. püspök panaszszal élt és hivatkozott a kultuszminiszternek arra a körrendeletére, amelyben a miniszter világosan kimondja, hogy a nemzetiségi iskolákon a magyar felirat mellett az illető nemzetiség felirata is alkalmazható.

A közigazgatási bizottság nem vette figyelembe *Papp* püspök panaszát, hanem kimondta, hogy karhatalommal is tovább folytatja az idegen feliratok eltávolítását. A püspök erre a miniszterhez fordult panaszszal. Apponyi gróf a panasz folytán, — hivatkozva körrendeletére — megsemmisítette a közigazgatási bizottság rendelkezését és kimondta, hogy a nemzetiségi iskolákon a magyar felírás mellett meg kell tünni az illető nemzetiség felírását is. Békésvármegye közigazgatási bizottsága mai ülésén foglalkozott a miniszter feliratával és elhatározta, hogy azt, *mint törvénytelen nem hajtja végre, semmisnek* tekintti az ügyvivő miniszter rendeletét és karhatalommal tovább folytatja az idegen feliratok eltávolítását.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 15-én az időjárás: elvélve csapadék, hűvösebb, keleten sok helyütt csapadék.

— Vilmos császár utja. Berlinből táviratozzák: Vilmos császár Neufahrwasserből holnap este a Hohenzollern jähtra megy. A császár hajója 17-én találkozik az orosz cár flottájával.

— Diszoklevél átadó küldöttség Kossuth Ferencnél. Szerdán délben jelenik meg Arad város törvényhatóságának küldöttsége Kossuth Ferenc előtt, hogy átadja neki a város diszpolgárává történt megválasztásáról szóló oklevelet. A küldöttséget *Varjassy* Lajos polgármester vezeti és abban részt vesznek: *Barabás* Béla dr., *Müller* Károly, *Nagy* Sándor dr., *Müller* Lajos dr., *Löcs* Rezső, *Neuman* Dániel, *Kristyóry* János, *Steigerwald* Alajos, *Nagy* Kálmán, *Kovács* Vince törvényhatósági bizottsági tagok. A résztvenni óhajtok még holnap délig jelentkezhetnek a polgármesternél.

— Kegyelem *Vlád Aurélnének*. Budapesti tudósítónk jelenti: A király *Günther* Antal igazságügyminiszter előterjesztésére, *Vlád Aurél* országgyűlési képviselő feleségének, — akit a dévai törvényszék a magyarság elleni izgatás vétsége miatt egy havi államfogházbüntetésre ítelt, — *megkegyelmezett*. *Vlád Aurélnének* holnap kellett volna büntetését megkezdenie a győri államfogházban.

— A franciaországi földrengés. Marseilleből a Franciaországban történt földrengésre vonatkozólag a következő újabb részleteket jelentik még: A földrengés következtében hatvan emberélet pusztult el. A sebesültek számát két-

háromszázra lehet tenni. Tizenkét falu teljesen elpusztult. A nagyobb városokban a lakóknak ijedségen kívül egyéb bajuk nem történt. Az egyik faluban egy összeomló ház egy egész családot elpusztított. Az anya, aki áldott állapotban volt, elpusztult. Meghalt a család tizenhét éves leánya, az atya pedig, akit kiszabadítottak a romok közül, megőrült. Tanne község, amelynek 1200 háza volt, teljesen elpusztult. Három perc alatt az összes házak összeomlottak. Tragikus módon halt meg egy tizenkét éves kis fiú, akit az anyja a gyógyszerárba küldött és épen akkor érkezett haza, amikor a házuk összeomlott. A földrengés által okozott kárt eddig öt millióra teszik.

— **Véres harc egy temetőben.** Zágrábból táviratozzák: Tegnap délután véres összeütközés volt a Starcevic- és Frank-párti képviselők között. A Starcevic-párti képviselők vezérük, Starcevic Mile vezetése alatt kivonultak a horvát főváros határában levő hotinei temetőbe, hogy megkoszorúzzák a Starcevic-párt megalapítójának, Starcevic Dávidnak sírját. Ugyancsak kivonultak a temetőbe a Frank-pártiak is. A rendőrség tudott az ellenséges pártok kivonulásáról, de nem tette meg a szükséges intézkedéseket, hogy az előrelátható összetűzést megakadályozza. A két párt tényleg összetűzött. A szóváltásból csakhamar verekezés támadt. Kivonult később a csendőrség is. Négy ember megsebesült, ötöt letartóztattak és az ügyészség fogházába kísérték. A városban nagy a felháborodás.

— **Üngyilkos önkéntes.** Debrecenből táviratozzák: Grünfeld Lipót debreceni honvédkéntes, ma szolgálati fegyveréből mellbelőtte magát. Haldokolva szállították be a katonai kórházba. Üngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Jégvihar Borossebesen.** Vasárnap délután kevéssel háromnegyed három előtt óriás jégvihar tört ki Borossebesen. A jégeső tíz percig tartott és nagy pusztítást vitt véghez. A kerti veteményeket, szőlőket, gyümölcsfákat teljesen tönkretette a nagy jégvihar, amely vagy négy-öt száz ablakot is bezuzott. A közeli Kornyes-ten és Buttyinban szintén volt kisebb jégeső.

— **Eulenburg herceg biztosítéka.** Berlinből táviratozzák: Eulenburg herceget ügyvédje tegnap este 9 órakor értesítette, hogy a törvényszék ítélettanácsa 100,000 márkáról 500,000-re emelte fel az általa adandó biztosíték összegét. Egy óra múlva az összeget ugyanazon pénzügyi emberek, akik az első biztosítékot összehozták, már elő teremtették és a főügyésznek átszolgáltatták. Eulenburg herceg ma délután Liebenbergbe utazott. Az orvosok megállapították, hogy Eulenburg herceg nem vehet még részt törvényszéki tárgyaláson, miért is a törvényszék elhatározta, hogy július hó elejéig vár.

— **Új tanfolyam az aradi ipariskolában.** Az aradi fém- és faipari szakiskola igazgatójának előterjesztésére Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a tanév befejeztével mérő eszközöket és mérlegeket vizsgáló és javító tanfolyam szervezettség és ezen tanfolyam vezetésével és felügyeletével Benkert György intézeti szaktanárt és Jankó Imre, az áll. mértékhitelítő intézet vezetőjét, továbbá Millig Mátyás intézeti művezetőt biztassa meg. A tanfolyamra aradvárosiak, azonkívül 20 vidéki iparos veendő fel. Ugyancsak megengedte a miniszter, hogy a halgatónak kedvező eredmény esetén, látogatási bizonyítványt állítsanak ki.

— **A székelykör új otthona.** Az aradi székelyotthon folyó hó 13-án megtartott választmányi ülésén a hivatalos helyiség dolgában hosszabb eszmecsere után úgy határozott, hogy a felajánlott helyiségek közül a Répási-féle három nyolcshoz címzett vendéglőt választotta. Legközelebbi választmányi ülést f. hó 27-én már itt tartják.

— **Erdekes esküvő.** Budapesten, tegnap vezette oltárhoz a Jézus szent szíve templomban Kugler Albert, a szegedi alföldi takarékpénztár igazgatója, az osztrák-magyar bank aradi fiókjának volt főnöke, Kugler Albert nagyváradi nagykereskedő fia, Herczeg Blankát, Herczeg Józsefnek a Nicholson gépgyár igazgatójának leányát. Az esketési szertartást Tomesányi Lajos jézustársasági atya, a vőlegény egykori tanára végezte.

— **A vesztőhelyért.** A 13 vértanu kivégzési helyének megváltására a következő adományok folytak be a városi pénztárba: Eddig befolyt 23024 kor. 40 fill., mohácsi főszolgabíró 69 kor. 20 fill., vingai főszolgabíró 93 kor., tenkei főszolgabíró 107 kor. 42 fill., ózdi főszolgabíró 22 kor., adonyi főszolgabíró 18 kor. 50 fill., Benkő Kálmán Zalatna 7 kor., Léva város 100 kor., nagyszaléki előljáróság 16 kor., pozsonyi ipartestület 34 kor., parajai polgári társalgó kör 5 kor., szeghalmi főszolgabíró 15 kor. 50 fill., Békésvármegyei alispán gyűjtése 641 kor. 83 fill., Máramarossziget koronaváros 25 kor. 33 fill., budapesti lipótvárosi kaszinó 100 kor., hernádvölgyi magy. vasipar r.-t. Kórompa 24 kor., brassói ügyvédi kamara 7 kor. 38 fill., Kerek község 10 kor., hódsági főszolgabíró 157 kor. 50 fill., várpalotai előljáróság 10 kor., csajági előljáróság 5 kor., Gesztete, Détár és Jenete községek 6 kor., Gyöngyospata község 2 kor., Kaposvár r. t. város 100 kor., aradi tornaegyesület 100 kor., Noszlop község 1 kor., újfalusi B.-Gyírok 1 kor., Kovaszinc község 10 kor., B. Bolza Béla Szarvas 15 kor., Szeged felsőkeresk. iskola 29 kor. 50 fill., Mezőtárkány község 25 kor. 56 fill., Magyarád község 10 kor., fehértemplomi jár. főszolgabíró 3 kor. 60 fill., kézdívásárhelyi jár. főszolgabíró 2 kor., báni jár. főszolgabíró 6 kor. 10 fill., geszteti jár. főszolgabíró Nagyigmánd 15 kor. 20 fill., nyirbátori jár. főszolgabíró 41 kor. 10 fill., dunaszerdahelyi jár. főszolgabíró 47 kor., battonyai jár. főszolgabíró 225 kor. 20 fill., székelybidi jár. főszolgabíró 10 kor., récski körjegyzőség 3 kor., Eger város 100 kor., tiszadobi előljáróság 14 kor. 10 fill., jabbakai körjegyző 1 kor., Ajak község 5 kor., Vajodine község 2 kor., Eördögh Virgil t.-sz. elnök Máramarossziget 18 kor., csatári körjegyzőség 14 kor. 10 fill., törökkanizsai járási főszolgabíró 14 kor., borosjenői kaszinó 10 kor., felsőjósai előljáróság 12 kor. 50 fill., Losone város 50 kor., tótpelsőci előljáróság 10 kor., Biharvármegye alispánja 63 kor., Muraszombat előljárósága 23 kor., németújvári főszolgabíró 1 kor. 80 fill., székelyudvarhelyi kereskedők társulata 15 kor. 68 fill., Réten község 5 kor., Celina község 3 kor., Salgótarján község 12 kor. 70 fill., hétfalusi jár. főszolgabíró Hosszúfal 51 kor. 70 fill., tabi jár. főszolgabíró 10 kor. 80 fill., nagyajtai jár. főszolgabíró 31 kor., újvidéki jár. főszolgabíró 60 kor., nagykálói jár. főszolgabíró 10 kor. 10 fill., Cattája község 24 kor. 50 fill., Hensch Géza dr. Jolsva 18 kor., Temesvár sz. kir. város 500 kor., kisjécsai függ. és 48-as kör 5 kor., összesen 26256 kor. 57 fill.

Az aradi kereskedő-tanonciskola ifjusága 2 gyűjtéseként tíz koronát küldött hozzánk. Rendeltetése helyére juttatjuk.

— **Halálozás.** Kass Lajos, Károlyi Gyula gróf uradalmi főszámvevője folyó évi június hó 13-án hajnali fél egy órakor, életének 59-ik esztendejében Mácsán elhunyt.

— **Az aradi kereskedelmi testület vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését.** Tedeschi Viktor elnök a gyűlést megnyitva, a jegyzőkönyv hitelesítésére Magyar Ferenc és Weisz Dávid tagokat kérte föl. Faragó Rezső titkár előterjesztette a választmány jelentését múlt évi működéséről és a testület belső életében előfordult eseményekről. A jelentés gyászszal emlékezett meg Marschall Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai titkárnak, a testület hosszú időn át volt titkárának haláláról. A közgyűlés Marschall Lajos halála felett részvétét fejezte ki és azt a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatta. Nyáry Vilmos pénztáros a testület 1908. évi pénztári számadásairól és készpénz vagyonának állásáról tett jelentést, amelyet a közgyűlés tudomásul vett és a felmen-

tést arra vonatkozóan megadta. Magyar Ferenc a tagok részéről szép szavakban fejezte ki elismerését az elnök, a pénztáros és a titkár iránt s azon óhajának adott kifejezést, hogy a testület, amely oly szép multra tekinthet vissza, gyakrabban adjon módot a kereskedőknek, hogy közös érdekeik megbeszélése végett találkozzanak. A választmányban lemondás folytán megüresedett egy helyet Meer Armin kereskedővel töltötték be, a számvizsgáló bizottságot és békeltető bizottságot pedig a régi tagokkal újból megalakították. Kerpel Izsó indítványozta, hogy a testület foglaljon állást a kötelező kereskedői testületeknek oly módon való megalkotása ellen, ahogy az az ipartörvény új tervezetében foglaltatik. A titkár fölvilágosítása után a közgyűlés kimondta, hogy a kereskedői kényszer-társulás ellen állást foglal, de a szélesebb körű akciót az időre halasztja, ha az ipartörvény revíziójának bizonytalan időre elhalasztott ügye az illetékes fórumok előtt újra tárgyalás alá kerül.

— **Orfeum-kabaret.** Az orfeum-kabarettársulat igazgatója, Jaulus, holnap f. hó 15-én kedden egynapi vendégszereplésre Lippára megy. Szerdán 16-án azonban ismét megnyílnak a hüs kert kapui, mert ekkor mutatja be Jaulus igazgató az új műsort, mely tele van a legnagyobb situációkkal.

— **Menyasszonyi kelengye.** A fehérnemű iparág Aradon olyan színvonalra emelkedett, hogy méltán vetekedhet a külfölddel, nemesak az ár, de kivitel tekintetében is, ami az aradi piac fejlett munkaerejének tudható be. A sok vidéki városokhoz, amelyek fehérnemű szükségletüket Aradon szerzik be, most Kolozsvár is csatlakozott. Egy kolozsvári, előkelő urileány kelengyéje ezidőszert Heim J. fehérnemű-cégnél megtekinthető.

— **A Gambrinus éttermében mindennap mozgókép.** Ünnepe és vasárnap délelőtt, valamint minden esütörtökön este katonazene. Június hó 12-én, szombaton este arany-tombola. Tisztelettel Kánya Géza. 1567

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére.** — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

A kiváló bér- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ártalmatlan kereskedésekben vagy a Székes-Lippósalvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudasbányán.

TÖRVÉNYKEZÉS.

—
Apagyilkos fiú.

(Esküdtzéki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Doncse István borossebesi 24 éves legény, évek óta ellenséges viszonyban élt az édesatyjával, Doncse Tógyer gazdával. Az öreg Doncse, végre is megunván az örökös viszálykodást, családját visszahagyásával másik fiának, Doncse Miklósnak házához költözött. Ettől kezdve Doncse Tógyer csak ritkán járt haza. Április 26-án Doncse István két tehenet elhajtott az édesatyja jószágai közül, hogy velük szántson. Az öreg e miatt lopás címen feljelentette fiát a csendőrségnél, akit másnapra megidéztek. Amidőn április 27-én a fiatal legény a csendőrségtől eltávozott, atyja hozzá csatlakozott és hazáig ment vele. Otthon újból heves szóváltás támadt közöttük, aminek folyamán Doncse István egy deszka darabot kapott fel és azzal két ízben olyan erővel sújtott Doncse Tógyer fejére, hogy ez a szenvedett sérülések következtében nyomban meghalt.

Az aradi kir. ügyészség halált okozott súlyos testi sértés büntetése címen emelt vádat Doncse György ellen, akinek ügyében ma volt az esküdtzéki főtárgyalás Köller János táblai bíró elnöklése alatt.

A vádlott beismerte a mai főtárgyaláson a cselekmény elkövetését, de azzal védekezett, hogy édesatyja őt agyon akarta ütni és így tettét önvédelemből követte el. A kihallgatott tanúk egy része terhelőleg vallott, azokat pedig, akik a vádlott javára vallottak, a bíróság nem bocsájtotta esküre.

A bizonyítási eljárás befejezése után Fikker Károly kir. ügyész marasztaló, Krenner Zoltán dr. ügyvéd pedig felmentő verdiktet kért.

Az esküdtek a védő által indítványozott kérdésben, — a gondatlanság által okozott emberölés büntetésében mondták ki Donose Istvánt bűnösnek és ez alapon a bíróság két esztendői fogházbüntetésre ítélte a vádlottat. A védő a 92. §. nem alkalmazása miatt az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be. Az elíteltet szabadlábra helyezte a bíróság.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Szarvasmarha kiállítás Mária-Radnán. Az aradmegyei gazdasági egyesület díjazással egybekötött szarvasmarha kiállítást rendezett 13-án vasárnap Mária-Radnán. A díjazási összeget a földmívelésügyi m. kir. miniszter bocsájtotta az egylet rendelkezésére. A kiállítás a radnai vásártéren volt. A kiállítók Radna, Solymos, Ménes, Paulis, Kovaszine, Kladova, Mondorlak községekből mintegy 100 drb. szarvasmarhát hajtottak a kiállításra. Délelőtt 9 órakor vette kezdetét a kiállítás, melyre ideértek: **Vásárhelyi József** a gazd. egyt. elnöke, **Keller Iván** ügyv. titkár, **Kemény Szilárd** egyt. titkár, **Friebeisz Miklós**, **Meiszner Ernő** állattenyésztési felügyelő, **Kellner Gy.** főállatorvos. Részt vettek: **Salacz Gyula** főszolgabíró, **Kabdebó Antal** tb. főszolgabíró, **Bécsy Dezső**, **Bódy Bódog** stb. A bizottság a következőként alakult meg: Elnök: **Meiszner Ernő**. Jegyző: **Kemény Szilárd**. Tagok: **Babarczy Jenő** báró, **Kellner György**, **Bögözy Antal**, **Bécsy Dezső**, **Mairovitz Márton**, **Pozevitz Géza**, **Vasóczy J.**, **Kovacevics György**, **Békeffi Sándor**, **Zsuross György**, **Báder József**. A bizottság hosszas szemle után a következő tenyésztőket jutalmazta meg. **Tenyész anya állatokért** I. jutalmat 80 kor. **Boesku Demeter** Solymos. II. jut. 60 kor. **Lestyán István** Mondorlak (vezette **Nedezsk Traján**) III. jut. 50 kor. **Mihalyeszk György** Solymos. IV. jut. 40 kor. **Morár Juon** Mondorlak. V. jut. 40 kor. **Nedezsk Flóra**, Mondorlak. VI. jut. 20 kor. **Zsuross Joca** Mária-radna, mindmegannyi a felhajtott siementhali vörös tarka tehenéért. **Úszókért**: I. díj 100 kor. **Lestyán István** Mondorlak (vezette **Nedezsk Traján**) 9 hónapos siem. vörös tarka úszó. II. díj 80 kor. **Sztoján Péra** Solymos 17 hónapos s. v. t. ü. III. díj **Zsidov Szoveta** Kovaszine 18 hónapos s. v. t. ü. 70 kor. IV. díj 60 kor. **Frunzó György** Mondorlak 14 h. s. v. t. ü. V. díj 50 kor. **Trif Geraszim** Radna 2 éves s. v. t. ü. VI. díj 40 kor. **Kinéz Zenobia** Kladova, 3 éves s. v. t. ü. **Dicsérő oklevelet** nyertek: **Kupareszk Zaharié**, Solymos. **Mós Vazul** Ménes, **Vladár János** Ménes, **Mairovitz Márton** radnai és **Krintrig Béla** konopi birtokosok csoport kiállításért. **Hovacevics György** ménesi körjegyző lelkes szavakkal buzdította a jelenlevőket a további tenyésztésre, melynek emelését a mostanihoz hasonló kiállítások nagyon elő fogják mozdítani.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 14.

Kínalat, vételkedv korlátolt, 5 ezer métermázsa 5-10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.79—7.80	7.79—7.80
Tengeri 1910. májusra	7.11—7.12	7.11—7.12
Buza 1909. októberre	13.37—13.38	13.43—13.44
Buza 1910. áprilisa	13.74—13.75	13.50—13.81

Rozs októberre ... 10.35—10.36 10.5—10.36
Zab októberre ... 7.70—7.71 7.72—7.73

Zárul 5 órakor.
Utótőzsde üzlettelés

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 14 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — filléris; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — filléris; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 143—145 filléris; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—146 filléris; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 46—148 filléris.

Sertéslétszám: június hó 10. napján volt készlet 27174 darab, június 11. napján felhajtatott 577 darab, június 11. napján elszállított 313 darab, június 12. napjára maradt készletben: 27418 darab. A hízott sertés üzlet irányzata csendes

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Szerdán és csütörtökön. Szerdán és csütörtökön.

Hock János felolvasása.

Műsor 1909. június 15-én, kedd:

1. Az órányelő. Kacagató. — 2. A helyettes. Életkép. — 3. B. Szalmas tréfa. Bolhóza. — 4. Faisár Norvéglában. Természet után. — 5. Mayer ur esernyője. Kacagató. — 6. Népünnep Japánban. Természet után. — 7. Nyuvadászat Magyarországon. Természet után.

B. Thelys szive.

Görög dráma. Irta: D. Riche. Előadják a Vaudeville, Opera Comique és a Renaissance tagjai.

Előadások délután 6, fél 8, és 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Szerdán és csütörtökön este 8 órakor:

Az Ur Jézus

3 felvonásban, 189 színesen vetített és 18 mozgatóképpel. Irta és felolvassa Hock János.

NYILTTÉR.*

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Egy szó mindenkire!

Kik igazán szolid ajánlatokat keresnek helybéli, vagy vidéki üzletek, szállodák, pensiók, sanatóriumok, igazvállalatok, telek, birtokok, villák eladására, vagy mindennemű üzletárságra. Ezt megtehető Ön minden jutalék fizetés nélkül, a mi tartalmaz közlönyünkben, melyet díjmentesen küldünk meg mindenkinek, ki tudatja velünk, milyen üzlet iránt érdeklődik.

A „Referat-Közvetítő” Ingatlanforgalom stb. érdekében magyarországi ügyvezetése.

Kommen S.

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 27,
M. Kir. Operaházal szembe.
Wien, Prag, Triest, Hamburg, München, Basel.

2397

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer KÁROS

SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

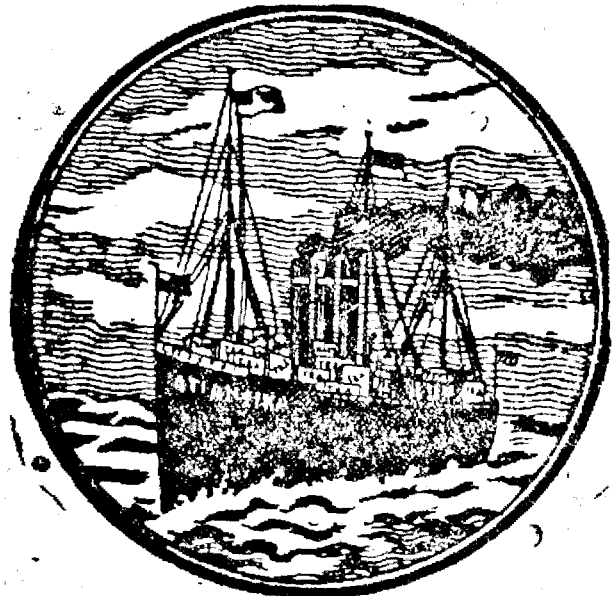
Atlantika

kávé és tea behozatalnál

kapható.

421

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrássy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

Uj női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujonnan megnyit

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szives pártfogásért esedezik

Katona László,

női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2028

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-uta 8. sz. saját ház a fiók posta mellett.

Új. Új! Új.

Ujítás.

Van szerencsém a m. t. közönség szíves tudomására adni, hogy

80.000 kötetes kölcsönkönyvtáram

kiegészítésül

ujdonsági osztályt

létesítettem. Ez új osztályt olyképen fogom vezetni, hogy az eddigi szokástól eltérően, mely szerint kölcsönkönyvtáramba ujdonságokat csak 5—10 példányban soroztam be, ez újítás létesítésével **ezentúl minden ujdonságot 15—20 példányban** fogom ez új osztály révén az olvasó közönség rendelkezésére bocsátani. **Célom, hogy ezáltal a legmesszebb menő igényeknek is eleget tehessek és megszüntessem azt a panaszt, mely szerint egyes ujdonságokra az olvasó közönségnek néha túl sokáig kellett várakoznia.**

Ez új osztály létesítésével lehetővé tettem azt, hogy azok olvasási igényei is teljes mértékben fognak kielégítést nyerni, kik — saját könyvtáruk lévén — csupán ujdonságok olvasására szorítkoznak.

Egy további lényeges kedvezményes eljárást pedig ezzel kapcsolatban egyidejűleg azzal honosítottam meg, hogy az egy-két hónap múlva forgalomból kikerülő ujdonságokat, amelyeket ugyanis bekötetlen állapotban adok olvasásra, megvételre mélyen leszállított árral bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére. Így bárkinek módjában álland, könyvtárát a legújabb és legjelesebb, jó állapotú művekkel olcsón szaporítani.

Ugyanezen újítást 2018
zenemű-kölcsönző intézetemre is kiterjesztettem.

Ez új vállalatához a m. t. közönség szíves pártfogását kéri, — kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedő
ARADON, Andrassy-tér 20. sz.
(Fischer Eliz-palota.)

— Telefon szám 885. —

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos.

1925

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca I. (Fővárosi főiskola-
lával szemben.)

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a szép üdörc, mily hatalom és kincs az, a mely előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, meggyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcóbre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcóbr ápolására és a szépég emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

ezt a csodás szer, mely 5—6-szori használat után eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szepőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege“ nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifjú üdőségében tartja meg.

Készíté:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon

Kapható az egész világon. Ár 1 korona.

461

868—1909. sz.

Medgyesegyháza község előjárótól.

Árlejtési hirdetmény.

Medgyesegyháza községi jegyzői lak javítása és átalakítása 2339 K. 39 fillér költséggel törvényhatóságilag engedélyeztetvén, arra árlejtés hirdettetik.

Az árlejtés folyó évi június hó 27-én délelőtt 10 órakor fog Medgyesegyháza község tanácstermében megtartani.

Az árlejtési feltételek, terv és költségvetés a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Az árlejtés megkezdése előtt óvadék címén 234 korona készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban ezen előjáróságnál leteendő.

Medgyesegyháza, 1909. június 12.

Kovács Lajos,
jegyző.

2395

Kitka Pál,
bíró.

Fiatalkomptoirista,

ki a magyar és német nyelvben, könyvelésben jártas, már egy évi irodai gyakorlata van, azonnal felvétetik 80 korona kezdőfizetéssel. Pálinka-szakmabeliek előnyben részesülnek. Ajánlatok intézendők Steiner Gézához, Perjámos.

2396

Kramarovics József

Saját készítményű bőröndök mindenféle kivitelben, egy kicsinybeni és nagyban eladás. Női kiegészítők a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pénz, dohány, belsőtárcák, iskolatáskák, uszítók, választékban. Javításokat jutányos áron eszközölöm.

bőrönd- és bőrdíszműáru üzlet
ARAD, SZABADSÁG TÉR 3. SZ.

APRO HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kicseréltek és vesznek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Egy jó karban levő

8-10 lóerejű Puch-gyártmányú automobil jutányos áron eladó. Bővebbet Arad, Sina-utca 1b. 2012

Keresek

olyan egyént, akár férfit, akár nőt, aki két fiát, az egyik felső kereskedelmibe, a másik 7-ik realba jár — tanítaná a nyáron 6-8 hétig — vidéken. A kik franciát, német nyelvet és zongorát tudnak, előnyben részesülnek. Csakis jó francia ajánlkozzék. Czim a kiadóhivatalban. 2398

Jóforgalmu butorkaktár

családi okok miatt sürgősen átadó. Czim a kiadóhivatalban. 2392

Fiatal segéd

parasztrófós és rövidáru szakmából, ki románul is tud, julius el-sejére felvétetik. Ajánlatok Krausz Ignáchoz, Tenke küldendők. 2398

Eladó!

Építési anyag: u. m. fa 12 mtr. hosszú, deszkák, vasablakok, utcai fa álló kerítés, jutányos áron eladók az aradi Waggongyár műhelyeinek bontásából. Az anyag tekintve hosszú méreteire, igen alkalmas gazdasági építkezésekhez. Bővebbet a helyszínen. 2334

Eladó szőlő

Magyarádon, nagyuri hegyen, circa 6-7 hold, egészben termő, szilárd anyagból készült jó karban lévő épületekkel, pincével, ideai terméssel, összes szüretelési eszközökkel, felszereléssel, butorzáttal, körülbelül 4000 M. új tölgyfa szőlőkaróval. Bővebb felvilágosítást ad Lewiczky Tivadar megyei árvaszéki ülnök Aradon. 2314

Sürgősen eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2292

Egy nemzeti

ellenőrző pénztár, 13-as, negyed áron azonnal eladó Mencer Ferencz kereskedőnél Nagy-Halmágyon. 2355

Kiadó

Zoltán-utca 2. szám alatt csinosan butorozott külön bejárattal szoba földszinten, és egy csinosan butorozott szoba külön bejárattal az emeleten. 2372

Ócska épületanyagok,

ablakok, ajtók, kétszárnyas nagy kapu stb. jutányos áron azonnal eladó. Bővebbet Braun N. A festéküzlet Boros Béni-tér 7. 2391

Teljes ellátása fogad!

Gyermektelen uri házaspár, a jövő iskolai évre 3-4 gyermeket jutányos ár mellett uri ellátásba részesítene. Bővebbet a kiadóban. 2370

Egy-két intelligens

zsidó fiu a jövő tanévre ellátást nyerhet. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2374

A gyergyóvári hadjárat

irta: Szomaházy István. A dr. Kaposi Márta című regény befejező része. Bolti ára 3 kor. Kapható: Ingsz I. és fia könyvkereskedésében és modern kölcsönkönyvtárában Arad fő-üzlet Andrassy-tér 16. fioküzlet Weitzer János-u. 173

Utcal butorozott

szoba, alkofos, külön bejárattal június 15-re kiadó Vörösmarthy-utca 3. sz. alatt.

Mandl Károly

szita és rosta készítő Vörösmarthy-utca 3. (színházzal szemben) 2210

Választó-utca 60. sz. alatt

(Maros felől jobb kézre) egy üres telek 1000 □ területtel olcsón eladó, Bővebbet Lahner György-u. 8. sz. 1767

Papirkalapoknak

legalkalmasabb kreppapírok nagy választékban igen olcsó áron. Vizsgalapok jó minőségben és igen jutányosan kaphatók. Irodai cikkek legkedvezőbb beszerzési forrása. Névjegyek és nyomtatványok azonnali elkészítése. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése Aradon. 262

Fényképészeti cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképészeti lencsék bármely minőségben, s az összes fényképészeti kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképészeti cikkek gyári rak-tára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Három szobás

lakást keresek június 15-ére vagy 1-ére, lehetőleg fürdőszobával, a belváros közelében. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérek. 1934

100 koronát

fizetek annak, aki bebizonyítja, hogy Carlsbadban jobb cipő készült mint 2378

PÉCSKÁN. SCHWEIGER-féle

PÉCSKAI BŐRIPARVÁLLALAT

törvényesen bejegyzett védjegy alatt

Schweiger Adolf.

Egy kétjárattal malom-állvány, két pár 42 colos kövekkel, transmissióval és hozzávaló szerzővel, négy osztályú szita felvonóval, mely csak két hónapig volt használva, olcsó áron, azonnal eladó.

Engelstein R.

Körösbánya. 2400

Fehérnemű Osztály.

Varrás nélküli alsó lepedő, hór erős, hófehér, darabja 1 frt. 40.

Maradék mosott madapolan chiffon, minden célra alkalmas, métere 32 krajczár, e minőség rendes forgalmi ára 40 krajczár.

Maradék p muth vászon, kiváló finom minőségűek, 32 krajczár, legvékonyabb 34 krajczár, ezek forgalmi ára 40 és 45 krajczár. E maradékok 2 métertől 8 méterig kaphatók.

Ujabbán érkezett nagy szállitmány tiszta cérna vásznakból. Már közismert prima minőség, erős szálú 65 krajczár, vékony 70-75 krajczár. Egész finom írlandi zsebkendőkre és finom kézimunkára. 271

Különleges olcsó cikkek.

Moire alsó szoknya minden színben darabja 4 frt. 50.

Herweth mieder legújabb facon darabja 3 frt. 50.

Nagy parthie vétel női és férfi zsebkendőben.

Csoda olcsó árak!

Tiszta selyem Tafft alsószoknya minden színben darabja 5 frt. 80.

Egyes abroszok, szalvéták rendkívül olcsón.

Kész női fehérnemű, chiffon és vászonból csekély porfoltokkal a kirakatból rendkívül olcsón kaphatók.